

obec Šoporňa

**KLÚČOVÁ OBLASŤ A -
INFRAŠTRUKTÚRA A
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**

**KLÚČOVÁ OBLASŤ B - KUL-
TÚRNE DEDIČSTVO, SPOLOČ.
ŽIVOT A VZHĽAD OBCE**

**KLÚČOVÁ OBLASŤ C -
REKREÁCIA A CESTO-
VNÝ RUCH**

**KLÚČOVÁ OBLASŤ D -
ROZVOJ PODNIKANIA A
SLUŽIEB**

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE Šoporňa

+ ŠTÚDIE USKUTOČNITEĽNOSTI

Tento projekt bol realizovaný s finančnou podporou EÚ z Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra

P R O G R A M
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE

Šoporňa

S VÝHLADOM DO ROKU 2014

Zostavil: Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

www.ecocity.szm.sk/pro

máj-október 2006

Konzultácie a podklady:

Urbanizmus: Ing.arch. Alžbeta Sapirova, PhD.

Financie a ekonomika: Ing. Daniel Krajčík

Obsah

1. Úvod	5
1.1 Význam a charakteristika programu rozvoja obce	5
1.2 Metodika spracovania Programu rozvoja obce Šoporňa	8
1.3 Zoznam použitých skratiek	11
1.4 Zoznam východiskových dokumentov a zdrojov informácií	12
2. Socio-ekonomická analýza obce Šoporňa	13
2.1 Úvodná charakteristika obce	13
2.2 Analýza regionálneho a lokálneho kontextu	13
2.3 História obce a kultúrno-historické dedičstvo	15
2.4 Obyvateľstvo a demografická situácia	17
2.5 Trh práce a sociálna situácia	21
2.6 Výrobné podnikateľské aktivity	22
2.7 Vybavenosť, služby a obchod	24
2.8 Kultúra a spoločenské aktivity	26
2.9 Cestovný ruch a rekreácia	28
2.10 Bytový fond	28
2.11 Technická infraštruktúra	29
2.12 Dopravná infraštruktúra	29
2.13 Životné prostredie	31
2.14 Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy	32
2.15 Hospodárenie a majetok obce	33
3. Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít	37
3.1 SWOT analýza	37
3.2 Audit zdrojov	41
4. Stratégia rozvoja obce Šoporňa	43
4.1 Opis stratégie a kľúčové oblasti	43
4.2 Strategická vízia obce	43
4.3 Strategické ciele	44
5. Návrh opatrení a aktivít	46
5.1 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť A – Základná infraštruktúra a životné prostredie	47
5.2 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť B – Kultúrne dedičstvo, spoločenský život a vzhľad obce	53
5.3 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť C – Rekreácia a cestovný ruch	60
5.4 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť D – Rozvoj podnikania a služieb	66

6. Realizácia programu rozvoja	70
6.1 Organizačné zabezpečenie realizácie	70
6.2 Finančné zabezpečenie realizácie a možnosti využitia fondov EÚ	70
6.3 Praktické pokyny pre spravovanie programového dokumentu	75
7. Väzby na nadradené plánovacie a programové dokumenty.	77
7.1 Väzby programu rozvoja obce Šoporňa na priority a opatrenia Stratégie rozvoja Trnavského samosprávneho kraja	78
8. Štúdie uskutočniteľnosti pre vybrané projekty	81
8.1 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Dom sociálnych služieb pre seniorov“ . . .	83
8.2 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Prezentácia miestnych tradícií - skanzen, galéria“	85
8.3 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Rozvoj pririečnej turistiky“	89
9. Prílohy	95
9.1 Celková schéma programu rozvoja obce Šoporňa	95

1. Úvod

1.1 Význam a charakteristika programu rozvoja obce

Nové úlohy a kompetencie obcí pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja vyplývajú obciam zo Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zo Zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení Zákona č. 351/2004 Z. z.

Jednou z nich je aj obstarávanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len program rozvoja), ktorý patrí medzi základné programové dokumenty na podporu regionálneho rozvoja (spolu s Národným rozvojovým plánom, regionálnymi operačnými programami, sektorovými operačnými programami a programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja). Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ. Vypracovaním programu rozvoja obec naplňa jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Tým zvyšuje svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže program rozvoja obce je jedným z dôležitých dokladov pre posúdenie žiadosti o poskytnutie pomoci z fondov EÚ a iných verejných zdrojov.

Ďalším dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú predmetom riešenia.

Program rozvoja obce má charakter strategického, t.j. dlhodobého až strednodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont strategickej časti programu rozvoja obce Šoporňa je 8 rokov, t.j. do roku 2014.

Program rozvoja je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáv jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Obec Šoporňa vypracovaním programu rozvoja deklaruje záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na nekoordinovaných „ad-hoc“ rozhodnutiach.

Program rozvoja je dôležitým nástrojom komunikácie voči potenciálnym investorom, ktorí sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa stability rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch.

→ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce ako dokument zastrešujúci rozvojovú politiku na miestnej úrovni

Program rozvoja je komplexným dokumentom, spájajúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom nájsť riešenie na všetky problémy. Podstatou je z množstva problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko kľúčových oblastí rozvoja.

Dlhodobý plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť sústavne aktualizovaný (p. kap. 6.1).

Z právneho hľadiska nemá charakter všeobecne záväzného predpisu, je dokumentom koordinačným. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program

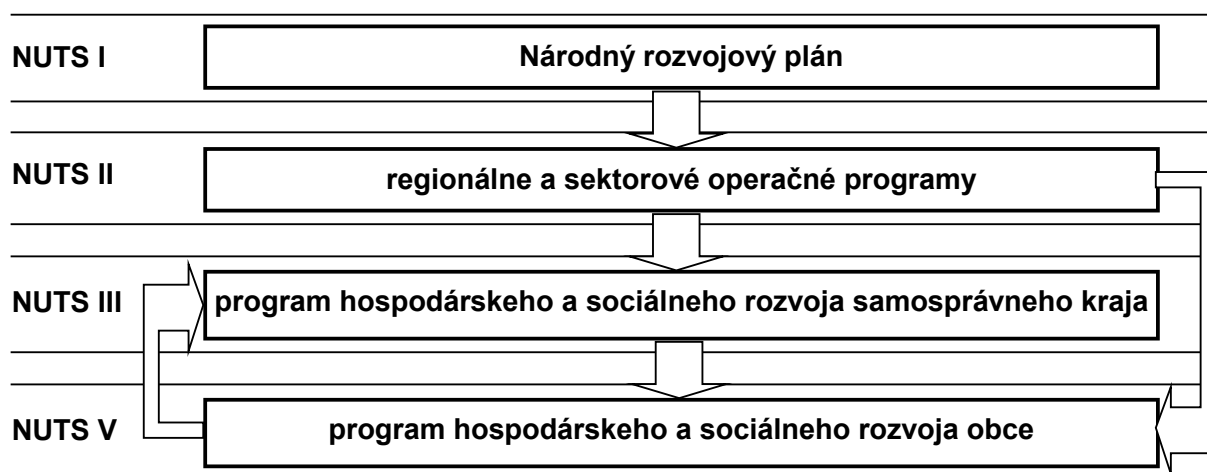
hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje (resp. len jeho strategickú a implementačnú časť), rovnako ako aj prípadné zmeny a doplnky tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákonom č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 10) v zmysle neskorších zmien podľa Zákona č. 351/2004 Z. z. nasledovne:

- (1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä
- a. analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
 - b. úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podľa § 3 ods. 2,
 - c. návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Šoporňa sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja – Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, Národným rozvojovým plánom, vrátane jeho sektorových operačných programov a Regionálnym operačným programom regiónu NUTS II Slovensko – juhozápad (p. príloha 7.1).

→ Sústava základných programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja

1.2 Metodika spracovania Programu rozvoja obce Šoporňa

→ Metodické východiská

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôsobovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by sa mala uchovať konzistentnosť myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté Projektovým tímom Ecocity, pri zhodnotení výsledkov relevantných výskumných projektov a využití viacerých osvedčených domácich a zahraničných metodík strategického plánovania na komunálnej úrovni (p. metodické podklady – kap. 1.3). Obsah dokumentu je v súlade s odporúčaniami metodickej príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia.

V procese spracovania Programu rozvoja obce Šoporňa bol aplikovaný prístup kombinujúci expertné metódy s využitím miestnych znalostí pochádzajúcich od lokálnych aktérov – obyvateľov a predstaviteľov verejného i súkromného sektora.

Spolupráca s uvedenými aktérmi sa realizovala jednak prostredníctvom priamych neformálnych rozhovorov na tému budúceho smerovania rozvoja obce a tiež vyplnením dotazníka, zameraného na diagnostiku strategickú pozíciu obce, definovanie vízie, kritických oblastí, strategických cieľov a výber konkrétnych námetov na riešenie vybraných problémov. Dotazník bol distribuovaný do všetkých domácností v obci a bol tiež zverejnený v elektronickej forme na internete. Hlavným partnerom pre zabezpečenie občianskej participácie bol obecný úrad.

Program rozvoja obce Šoporňa tvoria tri časti:

- analytická časť (celková socio-ekonomická analýza a SWOT analýza – kapitoly 2 a 3)
- strategická časť (strategická vízia a strategické ciele – kapitola 4)
- implementačná časť (návrh opatrení a aktivít s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia – kapitoly 5 a 6)

→ Plánovací postup

Práce na programe rozvoja sa začali v máji 2006 na základe uskutočneného výberového konania. Následne boli uskutočnené prieskumy v teréne a dotazníkový prieskum. Zároveň prebehli aj diskusie s niektorými významnými subjektmi sídliačimi v obci (predstavitelia kultúrnych organizácií).

V ďalšej etape bol pripravený koncept strategickú a implementačnú časť programu rozvoja vo forme námetov a návrhov projektov. Pripravený materiál bol po interných konzultáciách s vedením obce prediskutovaný dňa 30. 6. 2006 na stretnutí s predstaviteľmi

miestnej samosprávy. Následne bol do 11. 8. 2006 pripomienkovaný verejnosťou. Vybrané časti programu rozvoja boli vo forme prehľadných tabuliek vystavené na verejne prístupnom mieste a publikované na internetovej stránke www.obecsoporna.sk.

Po zapracovaní nových námetov a pripomienok bol pripravený návrh výsledného dokumentu. V zmysle metodického postupu a navrhnutého obsahu programového dokumentu, prvá skupina činností zahŕňala celkovú analýzu situácie obce. Úlohou analýz je dať odpoveď na otázku „kde sa obec v súčasnosti nachádza“. Analytická časť poskytuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia, napríklad na prezentačné účely. Je členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov, v rámci ktorých je obsiahnutá aj analýza realizovaných aktivít a opatrení.

Informácie pre analýzy poskytla obec a využité boli aj existujúce koncepčné materiály (územný plán obce a jeho zmeny a doplnky). Ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, rozhovormi s verejnosťou a predstaviteľmi obce a z dotazníkového prieskumu. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja TTSK a ďalších zdrojov uvedených v kap. 1.3).

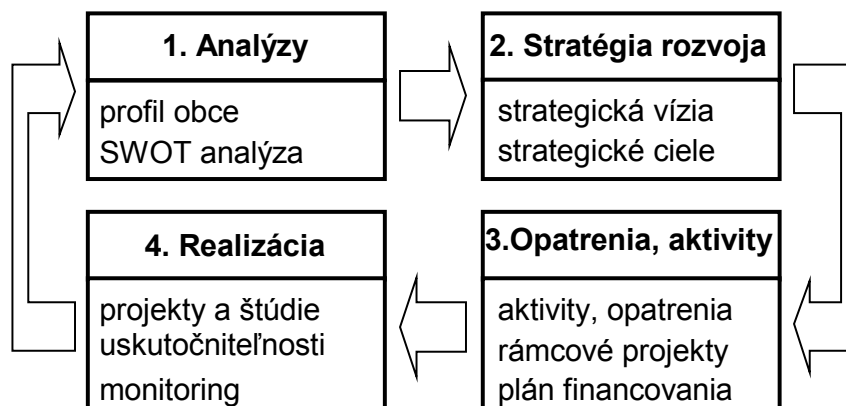
Analýzy, podobne ako aj samotná rozvojová stratégia, sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky. Preto sú kvalitatívne hodnotenia uprednostnené pred kvantitou vstupných dát. V oblastiach, ktoré sú podrobne rozpracované v rámci územného plánu obce (technická a dopravná infraštruktúra, urbanistická a stavebná štruktúra, životné prostredie), sa analýzy obmedzili na celkové zhodnotenie situácie v uvedených oblastiach bez špecifikácie technických detailov.

Ďalším krokom bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie rozvojových cieľov.

V nasledujúcej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli stanovené niektoré konkrétne krátkodobé kroky (opatrenia, aktivita a rámcové projekty), ktoré majú viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov. Viaceré z opatrení, ktoré sa týkali infraštruktúry a fyzických štruktúr, boli prevzaté z návrhov územného plánu a ďalej podrobnejšie rozpracované z hľadiska organizačného a finančného zabezpečenia.

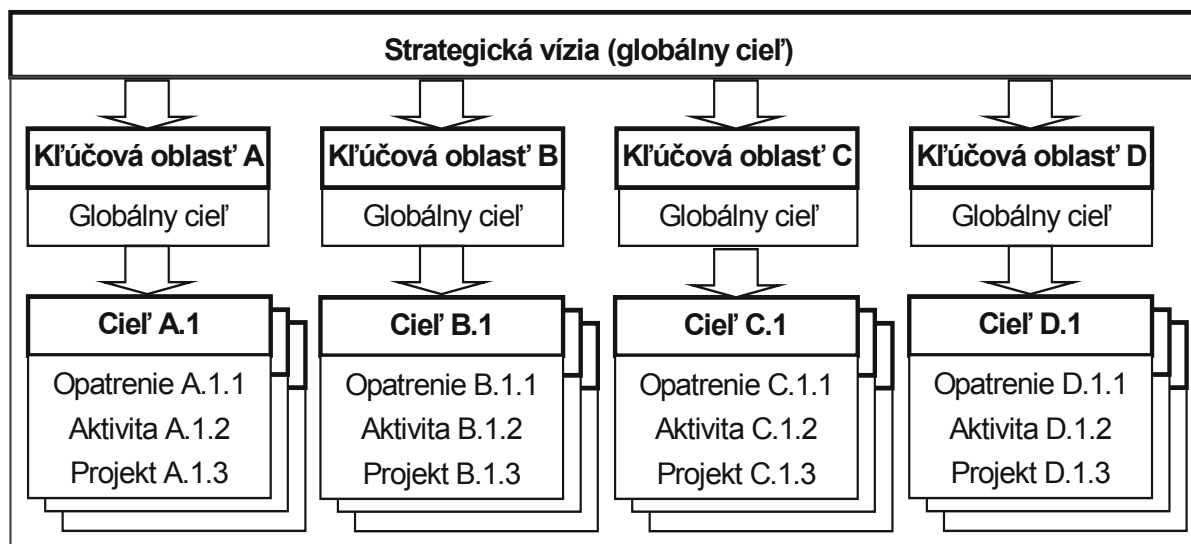
→ **Obsah a postup spracovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**

Pri definovaní konkrétnych opatrení a aktivít boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ. V prílohe tejto dokumentácie je preskúmaná väzba na priority, opatrenia a podporované aktivity relevantných programových dokumentov (kap. 7.3).

Z podstaty strategického plánovania vyplýva viacúrovňová štruktúra programového dokumentu, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa priorít a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít. Tomu zodpovedajú aj rozličné časové horizonty - strategickú časť tvoria dlhodobé ciele; v operatívnej časti sú konkrétnejšie opatrenia realizovateľné počas kratšieho obdobia.

→ **Princíp viacúrovňovej štruktúry programu rozvoja obce**

→ Udržateľný rozvoj a vplyv na životné prostredie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šoporňa zahŕňa viaceré návrhy aktivít a projektov smerujúcich k zlepšeniu životného prostredia a udržateľnému rozvoju, väčšinou zaradených v rámci kľúčovej oblasti „Základná infraštruktúra a životné prostredie“.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šoporňa nezahŕňa projekty, ktoré by vytvárali rámec na schválenie navrhovaných činností podliehajúcich posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, uvedených v prílohe č. 8 Zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. Z tohto dôvodu programový dokument nepodlieha posudzovaniu strategických dokumentov ani zisťovaciemu konaniu v zmysle §4, §5 (ods. 3) a §7 uvedeného zákona.

1.3 Zoznam použitých skratiek

EAGGF – Európsky poľnohospodársky a garančný fond

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

MKS – Miestne kultúrne stredisko

MVRR – Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja

OP – operačný program

PRO – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

PRSK – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja

ROP – regionálny operačný program

RRA – regionálna rozvojová agentúra

SOP – sektorový operačný program

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

TTSK – Trnavský samosprávny kraj

ÚPN – Územný plán

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

1.4 Zoznam východiskových dokumentov a zdrojov informácií

→ Vstupné informácie pre spracovanie analýz

Územný plán obce Šoporňa, 2003 (vrátane neskorších zmien a doplnkov)

Prognostické údaje podporujúce vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obce. MVRR, 2003.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002.

Atlas obcí Slovenska podľa rodinných a demografických charakteristík, Bratislava : MŠSR, 1996.

Okres Galanta a Šaľa (CD-Rom). Galanta : Lisa, 2004.

Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku. III. zväzok. Bratislava : Veda, 1976.

Čutrík, L. a kol.: Šoporňa – minulosť a súčasnosť. Remedium, 2001.

Čutrík, L.: Kultúra – zákutiami šopornianskej histórie. Vydal: OÚ v Šoporni, 2005.

→ Rozvojové stratégie a sektorové politiky na regionálnej a národnej úrovni

Národný rozvojový plán Slovenskej republiky, 2003

Regionálny operačný program SR-juhozápad na roky 2000-2006

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, 2003

Regionálny operačný program okresu Galanta

Program rozvoja cestovného ruchu v okrese Galanta, RRA Galanta 2001.

Marketingová stratégia, rozvoj a propagácia regiónu JE Jaslovské Bohunice, 2005

→ Metodické podklady

Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja, 2004.

McSweeney, E.: Obecné strategické plánovanie, miestny ekonomický rozvoj a facilitovanie procesu. Kanadský urbanistický inštitút, 2001.

Miestna Agenda 21 na Slovensku. Metodická príručka. Bratislava : REC, 2003.

Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan, 2002.

Zamkovský, J.: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Banská Bystrica : CEPA, 2004.

2. Socio-ekonomická analýza obce Šoporňa

2.1 Úvodná charakteristika obce

Obec leží na Podunajskej nížine, na ľavom brehu Váhu. Juhozápadná časť katastra je na nive Váhu, severovýchodná na vyšších terasách okraja Nitrianskej pahorkatiny. Reliéf je prevažne rovinný, na severovýchodnom okraji má charakter zvlnenej roviny. Relatívne kolísanie nadmorskej výšky je od 120 do 133 m.n.m., so spádom v smere toku Váhu. Nadmorská výška v strede obce je 125 m.n.m. Územím okrem rieky Váh pretekajú menšie vodné toky – potok Jarčie a odvodňovacie kanály (Zajarčie, Šoporniansky, Hornokráľovský). Hladina Váhu je na danom území vzdutá prehradením na stupni Kráľová.

Na základe aktuálneho administratívneho členenia je obec Šoporňa súčasťou Trnavského kraja a okresu Galanta. V rámci okresu má polohu v jeho severnej časti a priamo susedí s okresom Nitra.

Výmera katastrálneho územia obce sa po nedávnej úprave mierne zväčšila o 17,4 ha na 3139,39 ha. Úpravou hraníc katastrálneho územia sa zjednodušil priebeh hranice a prispôbil zmeneným podmienkam po vybudovaní vodnej nádrže Kráľová. Obec ako kompenzáciu získala do katastrálneho územia atraktívne rozvojové plochy pri rýchlostnej komunikácii. Katastrálne územie je pretiahnutého tvaru, v smere severozápad-juhovýchod, pričom zastavané územie je v jeho severozápadnom cípe.

Územie je prevažne odlesnené s černoziemnými a lužnými pôdami s vysokou úrodnosťou, intenzívne poľnohospodársky obhospodarovanými. Zbytky pôvodných lužných lesov sa zachovali len pozdĺž mŕtvych ramien Váhu po vodnú nádrž. Klimatické podmienky sú v porovnaní s inými časťami SR výhodné – územie spadá do veľmi teplej oblasti, s priemernými teplotami v januári -3 až -2°C , v júli 20 až 21°C a s ročným úhrnom zrážok $550 - 580$ mm.

Obec má 4122 obyvateľov (stav z r. 2001). Sídlné jednotky obce tvorí okrem jadrovej obce aj osada Štrkovec, nachádzajúca sa v južnej časti katastra, vzdialený od obce 6 km. V osade má trvalý pobyt 129 obyvateľov, z toho 1/2 pripadá na chovancov Domova sociálnych služieb.

Obec Šoporňa podľa počtu obyvateľov reprezentuje kategóriu veľkých vidieckych obcí. V rámci okresu Galanta je jednou z najväčších obcí, ktoré nemajú štatút mesta.

2.2 Analýza regionálneho a lokálneho kontextu

Obec Šoporňa leží priamo pri rýchlostnej komunikácii R1 spájajúcej najvýznamnejšie centrá západného Slovenska – mestá Trnava, Nitra, Bratislava. Má výhodnú polohu voči ekonomickým centram, v rámci trojuholníka tvoreného mestami strednej veľkostnej kategórie Sereď, Šaľa a Galanta. Toto územie sa vyznačuje vysokou hustotou sídelnej siete a v rámci územia SR dosahuje aj pomerne vysokú hustotu osídlenia (až 147 obyv. na km^2). Koncentrácia sídiel mestského typu viaže rôzne druhy ekonomických aktivít. Najbližším mestom je Sereď (10 km), blízko sú aj mestá okresného významu – Galanta (12 km) a Šaľa (12 km). Okresné mesto je teda až tretím najbližším mestom a tomu zodpovedá intenzita

socio-ekonomických väzieb, ktorá je pomerne nízka, navyše nie je podmienená historickými väzbami.

Z hľadiska širších regionálnych vzťahov obec spadá do tzv. Trnavsko-považskej osi rastu, ktorá je v súčasnosti jednou z najdynamickejšie sa rozvíjajúcich regiónov SR. Priame napojenie na rýchlostnú komunikáciu zlepšilo spojenie s mestami krajského významu – Trnavou (24 km) a Nitrou (25 km). To podporuje dobrú dostupnosť zariadení občianskej vybavenosti vyššieho významu (kultúra, nemocnice, stredné a vysoké školstvo), ponúka široké nákupné možnosti, a umožňuje denné dochádzanie za prácou.

Z uvedených polohových potenciálov vyplývajú pre obec značné rozvojové možnosti.

→ Socioekonomická analýza okresu Galanta a Trnavského kraja

Okres Galanta, po odčlenení novokonštituovaného okresu Šaľa v roku 1996, má rozlohu 641 km² a 94 778 obyvateľov. V rámci SR patrí medzi stredne veľké okresy. Sídlnú štruktúru okresu charakterizujú stredne veľké a väčšie obce, ktoré vytvárajú pomerne rovnomernú sieť sídiel. Tvorí ju 35 obcí, z toho 3 majú štatút mesta: Galanta, Sereď a Sládkovičovo.

Obdobie ekonomickej transformácie uplynulých 15 rokov prinieslo hospodárstvu okresu hlboké štrukturálne problémy. Úpadok postihol najmä poľnohospodársku výrobu a niektoré tradičné priemyselné odvetvia. Mnohé podniky zanikli a ukončili výrobu alebo sa dostali do konkurzného konania (Niklová huta v Sereďi, nábytkárske závody a Medos v Galante).

Po Bratislave a Považí sa v poslednom období ohniská hospodárskeho rozvoja začínajú presúvať aj do iných miest záposlovenského regiónu, vrátane okresu Galanta. Rozvoj nastáva hlavne po otvorení výrobnej prevádzky spoločnosti Samsung, ktorá sa špecializuje na výrobu spotrebnej elektroniky. Po otvorení nových prevádzok a rozširovaní výroby počet pracovných miest vzrástol na takmer 2000, pričom sa pripravuje spustenie ďalších prevádzok (distribučno-logistické a vývojové centrum). Prílev investícií do výroby a oživenie podnikateľského sektora sa odrazilo aj vo výraznom znížení miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Galanta, ktorá v auguste 2004 podľa údajov ÚPSVaR dosahovala 8,50%. Oproti obdobiu pred 5 rokmi ide o veľmi výrazný pokles, keď napríklad k 31.12.1999 bolo v okrese Galanta 8714 evidovaných nezamestnaných, čo zodpovedalo miere nezamestnanosti 20,78%. V danom období mal okres Galanta najvyššiu mieru nezamestnanosti spomedzi všetkých okresov Trnavského kraja, pričom krajský priemer bol 16,28%.

Možno konštatovať, že predtým takmer výlučne poľnohospodársky región s priemyselnou základňou orientovanou najmä na spracovanie poľnohospodárskych produktov (mliekárne, pečivárne, spracovanie medu, vinárske závody, ľanárske a konopárske závody, konzerváreň, cukrovar) sa začína orientovať na sofistikovanú strojársku výrobu.

V nadväznosti na nové výrobné závody v Galante a ďalších mestách Trnavského kraja (PSA v Trnave) sa región stáva atraktívnou lokalitou pre súvisiace ekonomické aktivity a dodávateľské firmy (v Hlohovci, Nitre). Najmä automobilový závod PSA, ktorý je

aktuálne vo fáze zahajovania výroby s perspektívou vytvorenia 3500 pracovných miest, predstavuje významný rozvojový impulz pre širší región.

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov ekonomickej vyspelosti regiónu je cena práce. Priemerná mzda v Trnavskom kraji za 3. štvrtrok 2005 bola 17209 Sk, čo je na úrovni priemeru SR. V okrese Galanta je však priemerná mzda nižšia. To je spôsobené pretrvávajúcim vysokým podielom poľnohospodárskej výroby na hospodárstve okresu; podpriemerná výška miezd je aj v nosnom priemyselnom podniku okresu (Samsung).

→ Lokálne väzby a kooperácia

Z hľadiska lokálneho kontextu sú dôležité vzťahy so susednými obcami. Katastrálne územie obce susedí s katastrálnymi územiaми obcí Pata, Šintava, Váhovce, Dolná Streda, Kajal, Kráľová nad Váhom, Dlhá nad Váhom, Močenok, Horná Kráľová a Hájske.

Z týchto obcí sú najintenzívnejšie väzby na obec Pata, a to najmä vďaka existencii priameho cestného spojenia, priestorovej blízkosti a porovnateľnej veľkosti (3041 obyv.). Významné kultúrne a sociálne väzby, podmienené spoločným historickým vývojom, sa vytvorili aj na menšiu obec Hájske (okres Nitra). V hierarchii intenzity socioekonomických väzieb nasledujú obce Šintava a Vinohrady n/V., a ďalej obce Zemianske Sady a Pusté Sady. Vyhovujúce cestné spojenie, ako aj existencia priamych autobusových liniek s uvedenými obcami vytvára dobré podmienky pre udržanie intenzívnych väzieb a spolupráce.

Pre formovanie socio-ekonomických väzieb je okrem priestorovej a kultúrnej blízkosti určujúce smerovanie dochádzky obyvateľov za prácou a službami. Z tohto hľadiska sa v poslednom období oslabili väzby na mesto Sereď (17 546 obyv.), ktoré vo vzťahu k obci Šoporňa v období uplatňovania strediskovej sústavy plnilo funkciu strediska obvodného významu. V minulosti bolo mesto významným priemyselným centrom – koncentroval sa tu hutnícky priemysel (výroba niklu), ktorý mal aj rozhodujúci podiel na zamestnanosti. Po ukončení výroby v niklovej hute začiatkom 90. rokov mesto zápasí so štrukturálnymi problémami, keďže rozvoj drobného podnikania bol len pozvoľný a hospodársku základňu nedokázal stabilizovať. Obmedzenie výroby postihlo v posledných rokoch aj tradičný potravinársky priemysel (uzavretie podniku Kávoviny B.M., redukcia zamestnanosti v podniku Pečivárne a vinárskych závodoch Hubert). Potravinársky priemysel ďalej reprezentujú cukrovar Nova a Sereďský mäsový priemysel. Rozvíja sa sektor stavebníctva – ZIPP (výroba prefabrikátov, dodávky aj pre výstavbu automobilového závodu v Trnave), Semmelrock (výroba betónových dlaží).

Mimoriadne rozvinutá je spolupráca obce Šoporňa s ďalšími obcami a mestami v rámci formálnych kooperačných zoskupení regionálneho alebo subregionálneho dosahu a ďalších účelových združení:

- Združenie miest a obcí, región JE Jaslovské Bohunice (ZMO) - združuje takmer 170 miest a obcí v okruhu 30 km od Atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice, jeho činnosť je zameraná hlavne na vzdelávacie akcie v oblasti verejnej správy, miestneho a regionálneho rozvoja a poskytovanie poradenstva

- Združenie Vážska vodná cesta – občianske združenie so sídlom v Hlohovci združujúce 19 obcí, 3 mestá a ďalšie subjekty. Okrem účasti na príprave stavby vodného diela Sereď- Hlohovec je cieľom združenia poskytovanie poradenstva v oblasti regionálneho rozvoja a tvorba projektov na čerpanie eurofondov.
- Združenie obcí Dežerice – pre riešenie odpadového hospodárstva, hlavne triedený odpad
- Združenie Komplex – zahŕňa mesto Sereď a okolité obce, zameriava sa na riešenie skladovania TKO a spracovania dreveného odpadu
- Združenie Aquasport – členmi sú mesto Šaľa, obce Močenok, Šoporňa a Horná Kráľová

2.3 História obce a kultúrno-historické dedičstvo

→ Historický vývoj

Obec vznikla na mieste starého slovanského, germánskeho a rímskeho osídlenia, čo dokladajú miestne archeologické nálezy. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1251 pod názvom Supurni. Bola súčasťou šintavského panstva, kde bol pohraničný hrad pri Váhu. Obec bola v tom čase napojená na významnú diaľkovú obchodnú cestu – tzv. česko-uhorskú cestu.

V ďalších rokoch 17. storočia sa šintavské panstvo stalo majetkom rodiny Esterházióvcov. Za tureckých nájazdov obec spustla, v roku 1848 ju vypálilo cisárske vojsko. Začiatkom 18. storočia obec postihli epidémie a nemala ani 40 usadlostí, potom sa však začala dynamicky rozvíjať. V roku 1715 mala 4 mlyny a 45 domácností a v roku 1787 sa už spomína ako mestečko s 295 domami a 1994 obyvateľmi. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. V roku 1871 bolo v Šoporni 45 mlynov s 80 pracovníkmi, 8 tkáčov a 7 krajčírov. Roku 1898 tu založili úverové družstvo. Obec často postihovali povodne na Váhu (1683, 1813, 1925, 1958), preto sa v 19. storočí pristúpilo k regulácii rieky a výstavbe hrádzí. Koncom 19. storočia mali v hornej časti chotára majetky šľachtici de Henin, neskôr Ohrenstein, majer Štrkovec vlastnil veľkostatkár Schey.

Aj po 2. svetovej vojne si obec udržala poľnohospodársky charakter. JRD bolo založené v roku 1949. V obci bola tehelňa, ktorá zastavila výrobu v roku 1963. V 50. rokoch 20. storočia sa začínajú budovať občianske stavby – v roku 1951 hasičská zbrojnica, obchodný dom Jednota (1957), kino (1952) a výstavba pokračuje aj v ďalších desaťročiach stavbou kultúrneho domu (1971), domu smútku (1975), základnej školy (1969-73) a nakoniec zdravotného strediska (1990).

→ Pamiatky

Najvýznamnejšou nehnuteľnou pamiatkou je rímsko-katolícky kostol, postavený v klasicistickom slohu v roku 1770, situovaný v centre obce. Ide o jednoloďovú stavbu s vstavanou vežou s ihlanovou strechou a pruskými klenbami. Presbytérium má polygonálny uzáver.

V majeri Štrkovec bol v rokoch 1860-1870 vybudovaný kaštieľ v neoklasicistickom slohu, v rovnakom období neogotická kaplnka a začiatkom 20. storočia solitérna drevená zvonica (neďaleko kaplnky). V obci je aj ďalšia kaplnka – kaplnka sv. Anny z roku 1750.

Architektonické a historické hodnoty má bývalá budova školy postavená v roku 1937.

V obci a jej katastri sa nachádza veľký počet skulptúrnych diel - socha sv. Floriána, socha sv. Jána Nepomuckého, socha sv. Vendelína, dve božie muky, socha božského srdca Ježišovoho, Šimonov kríž, náhrobníky na židovskom cintoríne. Zachovalo sa viacero tradičných hlinených ľudových domov s charakteristickým pozdĺžnym radením priestorov, s dlhými dvormi, v ktorých malo obydli viacero rodín.

→ Tradície

V obci má dlhú tradíciu ochotnícke divadlo – už v roku 1925 bol založený divadelný krúžok. Vzápätí vznikol v Šoporňi Spolok divadelných ochotníkov, ktorý odvtedy odohral veľký počet celovečerných predstavení. Ochotnícke divadlo fungovalo až do roku 1973, kedy súčasne zanikol súbor pri Požiarnom zbore, učiteľský i detský súbor. Činnosť detského súboru bola v roku 1978 obnovená, no tradíciu ochotníckeho divadla dospelých sa podarilo obnoviť až v roku 2003 založením „Divadla bez rozdielu“.

Šoporňa je známa výšivkami a čipkami, ktoré boli súčasťou ľudového odevu. Túto tradíciu po 2. svetovej vojne podchytil ÚLUV. Tradíciu paličkovania čipiek sa podarilo zachovať až do súčasnosti – v roku 2003 bol založený Klub paličkovej čipky. S textilným dekorom sa viaže je pre obec miestny variant západoslovenského ženského a mužského ľudového odevu charakteristického pre obec Šoporňa. V súčasnosti jeho tradíciu prezentuje na svojich vystúpeniach folklórny súbor.

Folklórne tradície v minulosti rozvíjali viaceré súbory. V rokoch 1964-1985 v obci pôsobil súbor Šoporňanka. Časť členov tohto súboru v súčasnosti pôsobí pri Klube dôchodcov a v speváckej skupine pri Únii žien. Na tieto tradície nadviazal aj Detský folklórny súbor Važinka, založený v roku 2000. V obci tradične pôsobili rómske kapely a bola tu aj dychová hudba, ktorá však zanikla.

Remeselné tradície v obci neboli obzvlášť rozšírené, s výnimkou mlynárstva. Obdobím najväčšieho rozmachu mlynárstva bola 2. polovica 19. storočia; mlynári si tu založili vlastný cech. Drobným kováčskym prácam sa venovali hlavne Rómovia, pôsobili tu aj stolári, kolári, ženy sa venovali krajčírskemu remeslu. V obci sú aj dnes obyvatelia, ktorí sa venujú košíkárstvu (a iné výrobky z prútia), drôtikárstvu, rezbárstvu, umeleckému kováčstvu.

2.4 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Obec i v minulosti patrila medzi veľké obce, pričom počtom obyvateľov presahovala význam dnešného okresného mesta a bola na úrovni mesta Šaľa (v roku 1869 mala Galanta 1828 obyv., Šaľa 2839 obyv. a Šoporňa až 2528 obyv.). Podľa historických údajov za posledných 150 rokov počet obyvateľov obce bez prestávky kontinuálne stúpal až do roku 1970. V tomto vývoji možno identifikovať dve obdobia najdynamickejšieho rastu počtu obyvateľov. Prvé nastáva na prelome 19. a 20. storočia až do I. svetovej vojny, druhým obdobím prudkého rastu sú 50-te roky 20. storočia. Historicky najvyšší počet obyvateľov (4517) obec dosiahla v roku 1970. V nasledujúcich dvoch desaťročiach dochádza k prudkému poklesu počtu obyvateľov – v dekáde 1970-1980 sa počet obyvateľov znížil až o 6,5% a do roku 1991 poklesol až pod hranicu 4000 obyvateľov. Príčinou tohto vývoja bol silnejúci odlev obyvateľov do intenzívne sa rozvíjajúcich centier priemyslu podporovaných systémom centrálného plánovania a rozmiestňovania investícií. Obyvatelia z vidieka sa sťahovali najmä do miest Sereď a Šaľa, ktoré v tomto období naopak zaznamenávajú značný rast počtu obyvateľov vďaka masívnej bytovej výstavbe.

Pokles počtu obyvateľov pri miernejšom tempe pokračoval aj v poslednej dekáde 20. storočia s náznakmi stabilizácie. Koncom 90. rokov sa situácia mení a počet obyvateľov začína narastať. Rast však nie je kontinuálny, ale medziročne sa striedajú fázy rastu a poklesu. Tieto výkyvy vyvoláva nerovnomerná intenzita migračných pohybov v jednotlivých rokoch, predovšetkým počtu prihlásených na trvalý pobyt. Miera natality a mortality sa v posledných 7 rokoch sa vyznačuje stabilnými absolútnymi hodnotami, avšak s prevahou počtu zomrelých nad počtom narodených.

Z hľadiska prognózovania budúceho demografického vývoja má vysokú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ podľa údajov posledného sčítania ľudu dosahuje za celú obec hodnotu 87,5. Pre porovnanie, index vitality za celý okres Galanta je 96,5 (18691 : 17493 – podľa údajov z roku 2001). Keďže až hodnoty vyššie ako 100 zodpovedajú dlhodobějšíemu výhľadu prirodzeného prírastku počtu obyvateľov, možno predpokladať pokračovanie stagnácie až poklesu počtu obyvateľov prirodzenou menou.

Za posledných 20 rokov sa pomer jednotlivých vekových skupín zmenil. Klesol počet obyvateľov v predproduktívnom veku (o 4,21 %) a najväčšia zmena sa týkala produktívnej zložky obyvateľov, ktorá vzrástla o 6,35%. To je dôsledkom presunu silných populačných ročníkov do produktívneho veku.

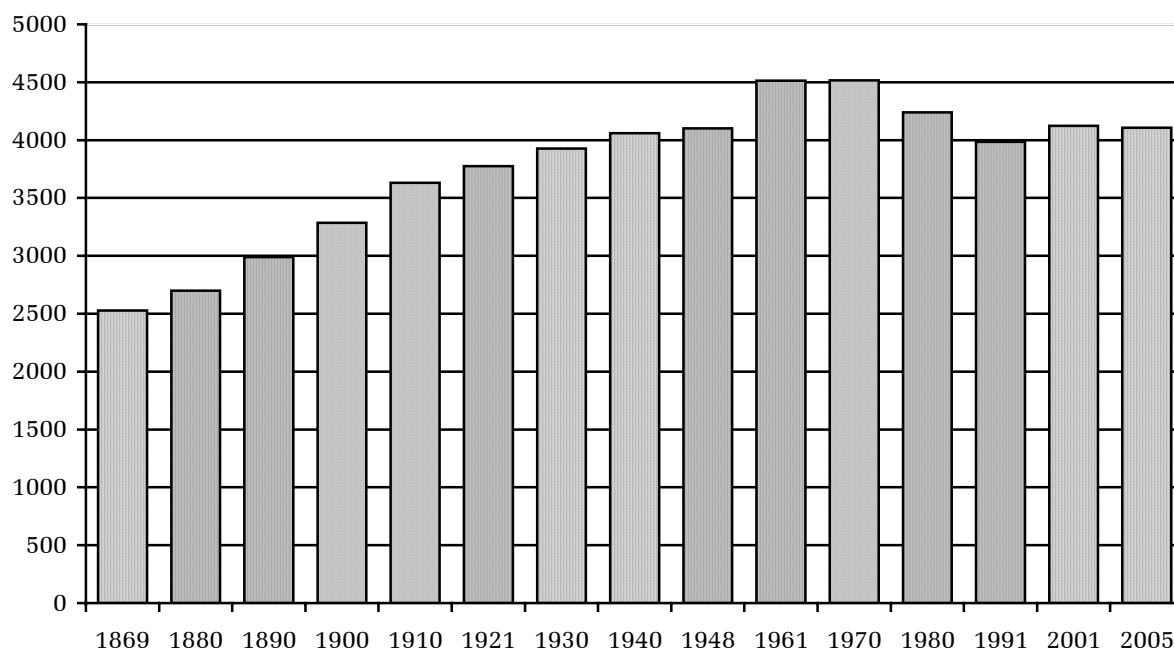
Možno konštatovať, že nárast počtu obyvateľov za posledných 7 rokov pochádza výlučne z migrácie. Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné zabezpečiť udržateľný rast počtu obyvateľov len ďalším posilnením migrácie smerom do obce, t.j. prisťahovaním nových obyvateľov. To je pomerne reálny predpoklad, vzhľadom k tomu, že v blízkej budúcnosti sa

pravdepodobne naplno prejavia suburbanizačné tendencie, charakteristické presunom obyvateľov z miest do ich blízkeho vidieckeho zázemia. Pozitívna migračná bilancia v niektorých rokoch môže byť počiatočným prejavom uvedenej tendencie. K jej posilneniu by mal prispieť aj očakávaný ekonomický rozvoj západoslovenského regiónu a najmä sídiel na spojnici miest Trnava a Nitra, súvisiaci s prílevom zahraničných investícií a vznikom väčšieho počtu nových pracovných miest.

→ Vývoj počtu obyvateľstva

Rok sčítania obyv.	Počet obyvateľov	Rok sčítania obyv.	Počet obyvateľov
1869	2528	1980	4240
1880	2700	1991	3984
1890	2989	1995	3972*
1900	3286	1998	3955*
1910	3631	1999	3990*
1921	3775	2000	4053*
1930	3927	2001	4122 (4080)*
1940	4061	2002	4065*
1948	4100	2003	4093*
1961	4513	2004	4125*
1970	4517	2005	4108*

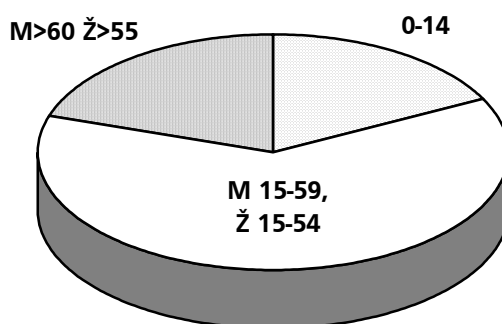
* podľa údajov obce k 31.12

→ Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	4122
z toho muži	2056
z toho ženy	2066
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	723
Počet obyvateľov v produktívnom veku (M 15-59, Ž 15-54)	2573
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (M>60, Ž>55)	826

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

→ Prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva

Rok	prihlásení na trv. pobyt	narodení	odhlásení z trv. pobytu	zosnulí	bilancia
1998	88	39	33	69	+25
1999	84	40	35	54	+35
2000	119	34	36	54	+63
2001	102	33	58	50	+27
2002	66	27	63	45	-15
2003	90	41	55	48	+28
2004	113	33	58	56	+32
2005	57	38	63	49	-17

Zdroj: údaje obce

→ Skladba obyvateľov podľa národnosti

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne, napriek polohe na styku slovenskej a maďarskej jazykovej oblasti, k slovenskej národnosti sa hlási 99% obyvateľov.

Národnosť	slovenská	maďarská	česká	rómska
	4058	26	20	12

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

→ Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú obyvatelia hlásiaci sa k rímskokatolíckej cirkvi, ktorí tvoria až 86% populácie, ostatné cirkvi majú zanedbateľný podiel. Významný je však aj počet obyvateľov, ktorí sa neprihlásili k žiadnemu vierovyznaniu.

Vierovyznanie	rímskokatol. cirkev	evanjelická cirkev a.v.	gréckokatol. cirkev	iné a bez vyznania
	3505	12	4	601

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

→ Rodinná charakteristika obce

Obec je charakteristická zmiešavaním prvkov tradičných a moderných rodinných modelov. Tradičné modely reprezentuje vyššie percento spoločne bývajúcich domácností.

Podiel na celku domácností	% úplných rodín	% neúplných rodín	% viacdet. rodín (3 a viac)	% podiel detí na celku	% spoločne bývajúcich domácností
	42,1	4,1	6,9	30,6	25,0

Zdroj: Atlas obcí Slovenska podľa rodinných a demografických charakteristík, 1996

→ Vzdelanostná úroveň obyvateľov

Dosiahnuté vzdelanie	
Základné	1169
Učňovské (bez maturity)	1059
Stredné odborné (bez maturity)	31
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	187
Úplné stredné odborné (s maturitou)	505
Úplné stredné všeobecné	133
Vyššie a vysokoškolské	126
Ostatní bez udania školského vzdelania a bez vzdelania	165
Deti do 15 rokov	723

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.5 Trh práce a sociálna situácia

Hospodárske subjekty pôsobiace na území obce poskytujú pracovné miesta len pre malú časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Šoporňa. V obci je vytvorených približne 550 pracovných miest, vrátane samostatne zárobkovo činných osôb bez ďalších zamestnancov.

V poľnohospodárskej výrobe sa výrazne prejavuje sezónnosť prác, čo vplýva aj na stálosť pracovných miest. V letnej sezóne sa počet pracovníkov výrazne zvyšuje v poľnohospodárskych podnikoch Agricola a Seedstar. Od roku 1989 sa zredukovali nároky poľnohospodárskych podnikov na pracovnú silu, v dôsledku čoho poklesol počet

pracovných miest v obci. Sféra drobného podnikania a služieb tento výpadok doposiaľ v plnej miere nevykompenzovala.

V súčasnosti v obci chýba stredne veľký podnik orientovaný na nepoľnohospodársku výrobu, ktorý by poskytoval väčší počet pracovných miest. Najväčšími zamestnávateľmi v obci sú nekomerčné zariadenia – Domov sociálnych služieb (48 zam.), Základná škola s materskou školou (42 zam.), až potom nasledujú výrobné podnikateľské subjekty – Dipex (40 zam.), Agricola (40 zam.), Kameňolomy a štrkopieskovne (30 zam.). Ostatné prevádzky a podnikateľské subjekty majú maximálne 15 zamestnancov.

Vo verejných službách obce (ZŠ+MŠ, kultúrny dom, zdravotné stredisko, sociálne služby) je takmer 100 pracovných miest. Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2001 pracovalo vo verejnom sektore 660 obyvateľov, v súkromnom sektore 1156 obyvateľov (vrátane odchádzajúcich za prácou).

Väčšina zamestnaných obyvateľov odchádza za prácou mimo obec. Podiel odchádzajúcich za prácou rastie najmä v posledných rokoch, pričom aj pred rokom 1989 bol tento podiel vysoký a smeroval predovšetkým do podnikov ťažkého priemyslu v Seredi a Šali. Podľa údajov z roku 2001 odchádzalo za prácou 903 obyvateľov, čo predstavuje takmer 1/2 ekonomicky aktívnych obyvateľov. To znamená, že menej ako 1/3 ekonomicky aktívneho obyvateľstva nachádza prácu v mieste bydliska, ostatní sú za prácou nútení cestovať. Cieľové miesta odchádzky sú najmä podniky v mestách vzdialených do 50 km – Šaľa (najmä Duslo), Galanta (Samsung), Nitra, Sereď, časť obyvateľov, vzhľadom k dobrej dopravnej dostupnosti pracuje v Bratislave. V poslednom období, v súvislosti so vznikom podniku PSA v Trnave, sa významným cieľovým miestom dochádzky za prácou stáva krajské mesto.

V roku 2006, k 31.3. bolo v obci evidovaných 166 nezamestnaných, čo predstavuje 8,6 % z celkového počtu 1998 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Z tohto počtu predstavujú dlhodobo nezamestnaní 32% (t.j. 53 osôb). V posledných rokoch počet nezamestnaných výrazne klesol, až na úroveň 40% stavu z roku 2001. K 1.9. 2001 bolo v evidencii nezamestnaných až 407 osôb, t.j. 20,3 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v obci.

Tento pokles nastal vďaka zvýšenej ponuke na trhu práce v okolitých mestách, sčasti je však dôsledkom administratívnych opatrení (sprísnenie podmienok registrácie nezamestnaných). Časť pôvodne evidovaných nezamestnaných má len príležitostné príjmy z brigádnickej činnosti.

Obec v spolupráci s Úradom práce vytvorila asi 50 pracovných miest na zapojenie dlhodobo nezamestnaných do pracovného procesu. Nezamestnaní sa podieľajú na úprave a čistení verejných priestorov, údržbe zelene, drobných stavebných prácach, strážení objektov.

K 31. 3. 2006) eviduje obec spolu 189 poberateľov dávok v hmotnej núdzi, z toho 61 tvoria rodiny s deťmi (vrátane preddavkov), 128 jednotlivci.

Výskyt sociálno–patologických javov nepredstavuje závažnejší problém. Proti vzniku tretej činnosti pôsobí preventívne obvodné oddelenie policajného zboru, ktoré má sídlo v obci.

2.6 Výrobné podnikateľské aktivity

Obec Šoporňa patrí medzi tradičné poľnohospodárske obce a poľnohospodárska výroba je aj v súčasnosti hlavnou ekonomickou aktivitou v území.

Poľnohospodárske družstvo bolo založené v roku 1949, až do roku 1959 však na území obce bolo až 110 súkromných roľníkov. V roku 1973 bol vytvorený väčší hospodársky celok zlúčením JRD v obciach Šoporňa, Šintava a Vinohrady n/V., ktorý sa v roku 1993 opäť rozdelil. Družstvo sa neskôr transformovalo na obchodnú spoločnosť – Agricola, s.r.o. Spoločnosť je stabilným hospodárskym subjektom a zaraďuje sa v rámci okresu k popredným poľnohospodárskym podnikom. Špecializuje sa najmä na chov hovädzieho dobytku a produkciu mlieka, stratový chov ošípaných bol zrušený. V rastlinnej výrobe sa okrem obilnín v poslednom období zameriava na pestovanie cibule na väčších výmerách, obnovilo sa aj pestovanie cukrovej repy.

Živočíšna výroba je situovaná v dvoch hospodárskych dvoroch v lokalite Kapustnice v kontakte s južnou časťou zastavaného územia obce, po oboch stranách cesty v smere do Šale. Súčasťou hospodárskych dvorov je administratíva, garáže pre traktory, sklady na obilie a umelé hnojivá, hala na uskladňovanie poľnohospodárskej strojovej techniky, objekty pre zvieratá, čerpacia stanica na závlahy, skleníky. Chov zajacov realizuje v 2 halách podnik Anpro Galanta, v ďalšom hospodárskom dvore je chov kurčiat – Hydina Cífer.

Okrem podniku Agricola, menšiu časť poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území obce obhospodarujú súkromne hospodáriaci roľníci, v majeri Štrkovec je prevádzka spoločnosti Seedstar Agro zameraná na pestovanie zeleniny.

Sú tu tiež zastúpené menšie spracovateľské kapacity viazané na poľnohospodárske produkty – bitúnok a rozrábka mäsa (Vojan), sušička papriky a balenie korenín. Všetky sú situované na južnom okraji obce, v nadväznosti na farmy živočíšnej výroby.

Nepoľnohospodársku výrobu reprezentujú menšie prevádzky remeselnó-výrobného charakteru, zväčša realizované drobnými živnostníkmi. Najväčším priemyselným podnikom je prevádzka spoločnosti Dipex Sereď – vyrába laminátové výrobky z epoxidu. Ďalej sú tu výrobcovia kynologických potrieb, povrchová úprava kovov (DAK KB), firma Beňo, ktorá realizuje montáž, opravu a údržbu elektrických zariadení, opravu a predaj zväracích zariadení el. oblúkom, odstredivých vibračných čerpadiel, prevíjanie a vypaľovanie elektrických motorov. Uvedené prevádzky sú rozptýlené v rámci zastaveného územia, v jeho severnej časti. Väčší areál vytvára len podnik Dipex.

2.7 Vybavenosť, služby a obchod

V obci sú zastúpené všetky základné zariadenia sociálnej vybavenosti v oblasti školstva, zdravotníctva a verejnej správy, ako aj komerčnej vybavenosti – služieb a obchodu.

Z hľadiska priestorovej lokalizácie sú sústredené prevažne v centrálnej časti obce, drobné prevádzky živnostníkov, najmä remeselných služieb však vznikli aj v okrajových častiach, časť z nich je situovaná v rámci rodinných domov.

→ Školstvo

V obci je základná škola a materská škola, ktoré tvoria jeden právny subjekt.

Základná škola je plnoorganizovaná (1-9. roč.), s dostatočnými kapacitami (kapacita 540 žiakov). V školskom roku 2004/05 mala 18 tried a 393 žiakov a do 1. ročníka nastúpilo 41 žiakov – tento počet zatiaľ umožňuje otvorenie 2 tried. Výučbu zabezpečuje 24 pedagogických pracovníkov. Počet žiakov v posledných rokoch výrazne klesá, čo dokumentuje porovnanie so stavom v šk. roku 2002/03 (420 žiakov). Do areálu školy patrí telocvičňa, jedáleň a 3 športové ihriská (futbalové, hádzanárske a basketbalové). Okrem povinnej výučby sa na 1. stupni zaviedlo nepovinné vyučovanie anglického jazyka, v 2. stupni ekologická výchova, práca s počítačom a pohybové hry.

Základná škola je aktívna aj v mimoškolskej činnosti a usiluje sa o zavádzanie novej, atraktívnej ponuky pre deti. V roku 2005 po prvýkrát pripravila pre žiakov súvislý prázdninový program letnej záujmovej činnosti. ZŠ sa zapája do športových súťaží a predmetových olympiád. Možnosti pre záujmovú činnosť žiakov poskytujú krúžky – spevácky, výtvarný, divadelný, dramatický, zdravotnícky, geografický, prírodovedný, krúžok talianskeho jazyka, aerobiku, vybíjanej. Súčasťou základnej školy sú 2 oddelenia športového klubu a hudobný odbor triedy ZUŠ Sereď.

Materská škola mala v šk. roku 2004/05 4 triedy a navštevovalo ju 90 detí. Súčasné priestory materskej školy majú kapacitu 72 miest a vznikli rekonštrukciou časti budovy základnej školy. Výučbu zabezpečuje 6 vychovávateľiek.

→ Zariadenia pre zdravotníctvo, kultúru a šport

V obci je kultúrny dom, umiestnený v spoločnom objekte spolu s obecným úradom. Objekt má hlavnú sálu s kapacitou 330 miest, pôvodne projektovanú ako kino. Stupňovité usporiadanie podlahy limituje využitie sály pre iné účely. V kultúrnom dome je tiež knižnica s 12 tis. zväzkami a izba s ukázkami zachovaných folklórnych tradícií. Na voľnej ploche pri kultúrnom dome je pódium pre verejné vystúpenia. V samostatnej budove je klub dôchodcov.

Zdravotnú starostlivosť aj pre obyvateľov záujmovej oblasti obce poskytuje zdravotné stredisko so 4 ambulanciami (2 zubní lekári, praktický lekár pre dospelých, detský lekár), v budove zdravotného strediska je lekárňa.

Vybavenosť pre športové aktivity reprezentuje športový areál s 2 futbalovými ihriskami (z toho 1 tréningové) a príslušnou vybavenosťou, situovaný v medzihrádzovom priestore.

Pred dokončením je prevádzková budova štadiónu. Ihriská pre iné druhy športov sú len v areáli ZŠ.

→ Ostatná nekomerčná vybavenosť a sociálne služby

V obci je Obvodné oddelenie Policajného zboru s pôsobnosťou aj pre ďalšie obce obvodu – Pata, Pusté Sady, Zemianske Sady, Šalgočka. Obec je sídlom obecného, matričného a stavebného úradu, poštového úradu, farského úradu. Z ostatných zariadení nekomerčnej vybavenosti je tu požiarna zbrojnica, kostol, cintorín s domom smútku a židovský cintorín.

V majeri Štrkovec je v budove kaštieľa zriadený Domov sociálnych služieb, zabezpečujúci sociálnu starostlivosť o telesne a mentálne postihnutých. Zariadenie má kapacitu 55 lôžok, v súčasnosti je v ňom umiestnených 63 detí a dospelých. Zapájajú sa do spoločenského života obce prostredníctvom akcií zameraných na zlepšenie ich integrovanosti do spoločnosti – tvorivé dielne spoločne so žiakmi ZŠ (pod názvom „Vytvor strom života), Celoslovenské rybárske preteky mentálne postihnutých (pod názvom Zlatá rybka), v rámci arteterapie sa venujú výrobe keramiky vo vlastnej bezbariérovej dielni.

V roku 2004 prešli na obce viaceré kompetencie v sociálnej oblasti. Ide predovšetkým o opatrovateľskú službu, ktorú zabezpečuje 37 opatrovateliek. Obec tiež zabezpečuje donášku obedov dôchodcom (službu využíva 30-40 občanov).

→ Maloobchod a služby

Väčšina z celkového počtu asi 60 podnikateľských subjektov, ktoré majú sídlo alebo prevádzku v obci, sa zaoberá obchodnou činnosťou v oblasti maloobchodu a poskytovaním komerčných služieb.

Prevažujú obchody s potravinárskym tovarom. Okrem 2 väčších predajní potravín Coop Jednota sú v obci ďalšie 4 predajne potravín a 2 predajne so zmiešaným tovarom, ďalej je tu predajňa mäsa. Obmedzenejšie je spektrum špecializovaných obchodných prevádzok – drogeria, domáce potreby+kovo-drevo, kvetinárstvo (2x), textil, lekáreň.

Vzhľadom na počet obyvateľov je nadpriemerný počet a kapacita zariadení občerstvenia. Vďaka polohe obce na významných dopravných trasách sa poskytovatelia týchto služieb orientujú aj na tranzitných návštevníkov. V obci sú tri reštaurácie (reštaurácia Pohoda, motorest Poľovník, reštaurácia Corgoň) s celkovou kapacitou cca 220 stoličiek. Ďalej sú tu zariadenia s menšou kapacitou bez stravovania (Hostinec Lev, Hostinec Kotva, bufet Potkan a Občerstvenie u Kapra), internetová kaviareň, vinotéka.

Základné zariadenia nevýrobných služieb reprezentujú kaderníctvo, resp. holičstvo (3x), kozmetický salón, expozitúra banky.

V 90. rokoch sa výrazne obohatila ponuka drobných remeselno-výrobných služieb, ktoré boli pôvodne dostupné v centrách vyššieho významu. Ide predovšetkým o tieto prevádzky: elektroservis, stolárstvo, drevovýroba, autodielne, kamenosochárstvo, krajčírstvo, čalúnnictvo, oprava chladiarenských zariadení, zámočníctvo, klampiar. Počet a skladba prevádzok sa v poslednom období udržiava relatívne stabilná, niektoré služby však zanikli (oprava obuvi).

Na poľnohospodárstvo sa viažu špecifické druhy obchodných činností – škôlka a predaj okrasných drevín (Parter) a spoločnosť Betomex (predaj poľnohospodárskych potrieb a obalov).

2.8 Kultúra a spoločenské aktivity

V posledných piatich rokoch obec zaznamenala výrazné oživenie kultúrneho a spoločenského života, keď tu vzniklo viacero umeleckých súborov. Najmä ochotnícke divadlo a detský folklórny súbor majú potenciál hrať významnú úlohu v kultúrnom živote celého regiónu, zachovávať a šíriť kultúrne tradície. Postupne sa zvyšuje aj záujem samotných obyvateľov o podujatia miestnej kultúry.

→ Kultúrne telesá a súbory

- Divadlo bez rozdielu – ochotnícky divadelný súbor pre dospelých, znovuzaložený v roku 2003 po dlhšom období nečinnosti. Členovia súboru skúšajú 2x týždenne v kultúrnom dome. Okrem drám a veselohier sa orientujú na malé javiskové formy (humoristicko-satirické pásmo).
- Detský folklórny súbor Važinka – založený v roku 2000, v roku 2001 doplnený o ľudovú hudbu, sprievodné teleso pre spevákov a tanečníkov. Súbor sa orientuje na šírenie pôvodnej ľudovej tvorby a miestne folklórne tradície. Pracuje s deťmi školského veku od 10-14 rokov.
- Spevácky súbor mužov a žien pri Klube dôchodcov
- Spevácka skupina Únie žien
- Tanečný súbor mládeže Street Dance – reprezentuje modernú pohybovú kultúru

V minulosti v obci niekoľko rokov pôsobil pri ZŠ aj krúžok mažoretiek, neskôr zanikol.

Miestne súbory vystupujú na kultúrnych a spoločenských podujatiach a akciách v obci. Tým formujú kultúrne povedomie obyvateľov a hrdosť na svoju obec. Okrem toho vystupujú aj v okolitých obciach a mestách (vystúpenia v domove dôchodcov v Seredi) i v zahraničí (napr. vystúpenia na oslavách vinobrania v Mikulove).

Z obce Šoporňa pochádza viacero významných historických osobností a tiež súčasníkov činných v oblasti umenia a kultúry:

- výtvarní umelci – Anton Dubrovský, Božena Lipovská
- spisovatelia – Rudolf Čižmárik – básnik a publicista (besedy o knihách), Ján Čutník – spisovateľ-amatér, autor viacerých kníh o histórii obce Šoporňa, Ladislav Ťažký – spisovateľ, aj keď nepochádza zo Šoporne, je zviazaný s kultúrnym životom obce, obec mu v roku 2004 udelila čestné občianstvo obce Šoporňa
- hudobníci – Viliam Herschel, Gejza Príbela

Najviac kultúrno-spoločenských podujatí sa koná počas fašiangového obdobia – plesy poriada viacero spolkov: poľovnícke združenie, rybársky zväz, podujatie Batoškova muzika. K ďalším tradičným podujatiam patria oslavy Dňa matiek, stávanie mája, Obecný

deň, hodové slávnosti, oslavy k životnému jubileu 50- a 70- ročných obyvateľov v rámci mesiaca úcty k starším, akcie v predvianočnom období.

→ Spolková činnosť

K spoločenskému a kultúrnemu životu významnou mierou prispieva aj väčší počet miestnych spolkov a krúžkov:

- Poľovnícke združenie Domovina – vzniklo v roku 1990 vyčlenením sa zo zlúčeného poľovníckeho spolku obcí Šoporňa, Šintava a Vinohrady. Medzi základné činnosti združenia patrí ochrana zveri, poľovačky, chov bažantov v bažantnici, spolupráca so zahraničnými poľovníckymi organizáciami (hlavne z Talianska). Jeho členovia sa venujú klubovej a spoločenskej činnosti – na tieto účely využívajú vlastnú chatu v lokalite Domovina. Poľovnícke združenie pracuje aj s mládežou – vedie krúžok mladých priateľov poľovníctva a v rámci neho poriada rôzne súťažné stretnutia, literárnu súťaž na prácu s poľovníckou tematikou. Organizuje preteky v streľbe na asfaltové holuby o Pohár starostu obce.
- Klub paličkovej čipky – založený v roku 2003 s cieľom obnoviť slávnu tradíciu šoporňanskej čipky. Má 10 členiek, ktoré sa stretávajú 1x týždenne v priestoroch kult. domu. V roku 2004 klub usporiadal v miestnom kultúrnom dome prvú výstavu paličkovej čipky, niektoré práce boli vystavované aj v regionálnych múzeách a na prestížnych podujatiach (Slovensko v čipke).
- Miestna organizácia Matice slovenskej – je aktívna pri mnohých kultúrno-spoločenských podujatiach, organizuje zájazdy na podujatia, pravidelné besedy o spisovateľoch
- Únia žien – vznikla transformáciou Slovenského zväzu žien, miestna organizácia bola založená v roku 1970.
- Klub dôchodcov – vznikol v roku 1986, jeho členovia si založili viaceré krúžky – šachový, záhradkársky, čitateľský, spevácky
- Miestna organizácia Slovenského zväzu záhradkárov – organizuje ochutnávku vín, ukážku aranžovania kvetov, návštevy záhradníckych výstav a vlastné výstavy ovocia, zeleniny a kvetov
- Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu – má asi 360 členov, vlastný objekt, pracuje s mládežou a organizuje rybárske preteky
- Dobrovoľný požiarny zbor – má vlastnú budovu, zabezpečuje požiarnu ochranu a pracuje s mládežou

V minulosti bol v obci aj včelársky spolok, v súčasnosti sa včelárstvu venuje asi 15 obyvateľov. Spoločenské organizácie poskytujú rôznorodé možnosti pre záujmové činnosti a pokrývajú väčšinu vekových kategórií. Najmenej sa darí oslovovať dospievajúcu mládež – chýba aspoň neformálna mládežnícka organizácia.

Obec, resp. miestne spolky často organizujú zájazdy na kultúrne podujatia, do divadiel v okolitých mestách a do družobnej obce Dunaszeg. Na tieto účely obec (v rámci SR) používa vlastný zájazdový autobus.

→ Športové aktivity

Základy organizovaného športu boli položené v roku 1934, keď vznikol futbalový oddiel, neskôr nasledovali aj ďalšie oddiely.

- Športový klub (ŠK Šoporňa) mal v roku 2004 180 členov. Má 3 súťažné futbalové mužstvá (žiaci, dorast, A-mužstvo), futbalový kolektív „starých pánov“, nesúťažné mužstvo mladších žiakov a oddiel stolných tenistov. V posledných rokoch zaznamenáva rast členskej základne. Klub sa rozšíril o nové činnosti – krúžok erobiku žien a hádzanársky krúžok dievčat. Športový klub organizuje pravidelne v mesiaci september tradičný Beh Šopornianska dvanásťka – vytrvalostný beh, ktorého sa zúčastňujú bežci z celého Slovenska (evidovaný v Slovenskom bežeckom kalendári). Ďalej poriada futbalový turnaj „Memoriál Teofila Švihorlíka“ a tenisový turnaj.
- Združenie technických a športových činností – je spoločenskou organizáciou, ktorú tvorí vodácky oddiel, strelecký oddiel a oddiel vodného motorizmu (organizuje splavy Váhu, vyhliadkové plavby po VD Kráľová, celodenné výlety pre deti).

2.9 Cestovný ruch a rekreácia

Napriek značnému rekreačnému potenciálu územia, hlavne pre rozvoj vodných športov a pririečnej turistiky, ktorý vznikol po vybudovaní a sprevádzkovaní vodného diela Kráľová na prelome 80. a 90. rokov, tento potenciál sa v súčasnosti využíva len málo. Hlavnou rekreačnou aktivitou viazanou na vodnú plochu je športové rybárstvo. Jediným centrom vodných športov je stredisko Kaskády na ľavom brehu vodného diela. Rozvoj rekreácie brzdí nerealizované kolaudačné konanie stavby vodného diela.

V katastrálnom území obce sa nachádza Rekondičné sanatórium podniku Duslo Šaľa, využívané hlavne pre viazanú rekreáciu zamestnancov podniku, funguje však aj na komerčnej báze. Sanatórium je situované v lokalite Majšín, resp. Na roličkách, v južnej časti katastrálneho územia. V obci okrem sanatória nie sú ubytovacie kapacity pre individuálnu rekreáciu, s výnimkou menšej chatovej osady v lokalite Malá Sihoť (väčšina chat sú nelegálne stavby). Pripravuje sa ubytovňa pre zamestnancov (v tzv. Bielom dome).

2.10 Bytový fond

Značnú časť stavebného fondu v obci Šoporňa tvoria obytné budovy. Ide o prevažne tradičné rodinné domy, zastúpené sú aj bytové domy, v ktorých je spolu 9 % bytov. 3-4 podlažné bytové domy sú sústredené v centre obce.

Vybavenosť a plošný štandard bytov korešponduje s priemernými hodnotami za okres Galanta. Oproti okresnému priemeru je však v obci nižšie percento bytov s ústredným

kúrením (48,7% : 66,6%) a percento bytov vybavených kúpeľňou alebo sprchovým kútom (84,4% : 91,9%).

Veľmi vysoký je podiel neobývaných bytov, ktorý predstavuje 18,3% z celkového počtu bytov. Tento stav je predovšetkým dôsledkom nevyhovujúceho technického stavu starších objektov a ich nespôsobilosti na bývanie. Predpokladá sa, že neobývané a staršie byty s nižším štandardom budú postupne rekonštruované a využité pre individuálnu rekreáciu ako rekreačné chalupy. V porovnaní s inými obcami je tu pomerne vysoký podiel domov postavených do roku 1920 (nachádzajú sa hlavne na uliciach Kollárova, Športová, Fazuľová, Nešporova, Šalianska a Komenského).

Vývoj počtu domov v rokoch 1980-2001 zaznamenal prírastok 221 domov, väčšina tohto prírastku (až 76%) však pripadala na prvú spomínanú dekádu. V rokoch 1991-2001 dochádza k prepadu stavebnej činnosti a spolu sa postavilo iba 53 domov. V posledných 3 rokoch záujem o stavebné pozemky na výstavbu rodinných domov v obci pozvoľna rastie. Zvyšujúci sa záujem o bývanie vo vidieckych sídlach nachádzajúcich sa v blízkosti miest korešponduje s aktuálnymi suburbanizačnými tendenciami, ktoré sa v posledných rokoch prejavujú aj na Slovensku. Z tohto hľadiska má obec Šoporňa perspektívy stať sa jednou z cieľových lokalít prisťahovania nových obyvateľov. Rozhodujúcimi faktormi, od ktorých závisí atraktivnosť lokality pre bývanie sú okrem nízkych cien nehnuteľností aj dobré dopravné spojenie, vybudovaná infraštruktúra, kvalita životného prostredia, možnosť bývania vo vlastnom rodinnom dome.

→ Počet domov a bytov

domy spolu	1434
trvale obývané domy	1157
z toho rodinné domy	1122
neobývané domy	273
byty spolu	1547
trvale obývané byty spolu	1256
z toho v rodinných domoch	1141
neobývané byty spolu	283

→ Štandard bytov a úroveň bývania

priemerný počet trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	3,20
priemerný počet m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	61,20
priemerný počet obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	3,40
priemerný počet trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	0,94
priemerný počet m ² obytnej plochy na osobu	19,1
podiel trvale obývaných bytov s 3 a viac obytnými miestnosťami	77,0%
podiel trvale obývaných bytov vybavených ústredným kúrením	48,7%
podiel trvale obývaných bytov vybavených kúpeľňou alebo sprch. kútom	84,4%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Aktuálny územný plán obce vymedzil dostatočné plochy pre obytné funkcie, čím sa vytvorili predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby.

2.11 Technická infraštruktúra

Obec Šoporňa je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Sereď-Galanta z vodného zdroja Jelka. Vodovodná sieť v obci bola zrealizovaná od roku 1985. Na obecný rozvod vody je napojené aj rekondičné sanatórium podniku Duslo. Majer Štrkovec a Domov sociálnych služieb má vybudované vlastné zdroje pitnej vody (studne). Rozvody boli vybudované v roku 1952 a v súčasnosti sú v havarijnom stave.

Splašková kanalizácia je vybudovaná len v severnej časti obce. Pokrýva asi 40% domácností. Odpadové vody zo zvyšných domácností sa zachytávajú v domových žumpách. Objekty žúmp sú však z väčšej časti v zlom technickom stave, dochádza z nich k priesakom a znečisťovaniu podzemných vôd.

Splaškové vody sa odvádzajú do čistiarne odpadových vôd, situovanej na západnom okraji obce. ČOV funguje na princípe mechanicko-biologického čistenia. Jej súčasná kapacita neumožňuje čistenie väčšieho objemu odpadových vôd. Vyčistená odpadová voda je vypúšťaná výtlačkom do ramena Váhu. V súčasnosti regionálna vodárenská spoločnosť projektovo pripravuje komplexné riešenie odkanalizovania územia viacerých obcí, vrátane dobudovania kanalizácie aj v obci Šoporňa.

Obec Šoporňa je plynofikovaná. Výstavba miestnych plynovodov začala v roku 1980 a v súčasnosti má možnosť odberu zemného plynu takmer 100% domácností. Zásobovanie plynom je z vysokotlakového plynovodu Trnava – Šaľa, prostredníctvom vysokotlakovej prípojky a 2 regulačných staníc. Miestne rozvody plynu sú nízkotlakové. Domácnosti využívajú plyn na vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie.

Zásobovanie elektrickou energiou je riešené vzdušnými vedeniami vysokého napätia (22 kV) odbočujúcimi z kmeňového vedenia Sereď-Šintava. Nízkonapäťová sieť v obci je zásobovaná prostredníctvom distribučných transformačných staníc (spolu 13 v celej obci).

Úroveň technickej infraštruktúry možno hodnotiť ako nadpriemernú. Po plánovanom dobudovaní kanalizácie rozvoja sa vyhliadky obce pre ďalší rozvoj ešte zlepšia.

2.12 Dopravná infraštruktúra

Obec Šoporňa má veľmi výhodnú polohu voči dôležitým dopravným koridorom. Leží priamo pri rýchlostnej komunikácii R1 (Trnava-Nitra, s pokračovaním do Zvolena a Banskej Bystrice), v trase cesty I. triedy medzinárodného ťahu ČR – Holíč – Trnava – Sereď – Nitra – Levice. Rýchlostná komunikácia spája obec s najvýznamnejšími centrami západného Slovenska – mestá Trnava, Nitra, Bratislava.

V obci sa na rýchlostnú komunikáciu prostredníctvom mimoúrovňovej križovatky napája významná regionálna trasa – cesta II. triedy č. II/573 Sereď-Šoporňa-Šaľa, s pokračovaním na Kolárovo, Komárno a Nové Zámky. Význam tejto cesty značne vzrástol v posledných

rokoch, po dobudovaní rýchlostnej komunikácie R1 v úseku Trnava–Nitra sa využíva ako najvýhodnejšia dopravná spojnice Bratislavy s juhozápadným Slovenskom – najmä mestami Šaľa, Nové Zámky a regiónom Dolného Pohronia a Poiplia. Rast intenzity dopravy dokumentuje porovnanie výsledkov Sčítania dopravy z roku 2000 (2086 voz./deň), s poslednými údajmi – až 6700 voz./deň. Z toho značný podiel tvorí ťažká kamiónová doprava. Vzhľadom k tomu, že cesta je vedená celým zastavaným územím v dĺžke asi 3,5 km, spôsobuje nadmerné zaťaženie obytného územia hlukom, prachom a škodlivými splodinami, navyše predstavuje zvýšené riziko dopravných kolízií, najmä s inými druhmi dopravy (peší, cyklisti).

Charakter miestnej spojnice má cesta III. triedy č. III/5076, ktorá sa v strede obce napája na cestu II. triedy. Cesta spája obec Šoporňa s ďalšími obcami údolia potoka Jarčie, obce Pata, Pusté Sady, Zemianske Sady, Šalgočka a Dvorníky, kde sa napája na cestu II. triedy II/507 do Hlohovca. Z hľadiska medzisídelných väzieb má značný význam cesta III. triedy Pata-Močenok, ktorá síce riešeným územím neprechádza, ale zabezpečuje spojenie s obcami Hájske a Močenok. Najkratšie (priame) spojenie s obcou Hájske je však len po nespevnenej poľnej ceste.

Uvedené komunikácie, cesty II. a III. triedy, determinujú základnú komunikačnú kostru obce Šoporňa. Od nej sa odpájajú miestne komunikácie. Sieť miestnych komunikácií je dostatočne rozvinutá. Vďaka absencii terénnych bariér sú všetky časti zastavaného územia dobre prístupné. Komunikácie tvoria zväčša pravouhlú sieť vzájomne prepojených trás a vyhovujú nárokom na dopravnú obsluhu zastavaného územia. Všetky komunikácie sú spevnené.

V území majú potenciál rozvoja aj iné druhy dopravy. Po dobudovaní vodného diela Kráľová je tok Váhu splavnený až po Sereď, no pre plavbu sa nevyužíva. Hlavným dôvodom vybudovania vodného diela bolo zabezpečiť dopravu surovín a výrobkov pre Niklovú hutu v Sereď. Po ukončení výroby niklu zanikli ekonomické dôvody využívania Váhu pre riečnu plavbu. V poslednom období, aj v súvislosti s opätovným rozvojom priemyslu v Trnave, Hlohovci a ďalších mestách na Považí, sa v rámci projektu dobudovania Vážskej vodnej cesty uvažuje s vybudovaním vodného diela Sereď-Hlohovec, ktoré by doplnilo chýbajúci prvok Vážskej kaskády a výrazne predĺžilo úsek splavnosti. V súvislosti s vybudovaním vodného diela sa plánuje aj výstavba prístavov v Sereď, Hlohovci, resp. Leopoldove.

Vybudovanie vodného diela vytvorilo predpoklady aj pre rozvoj cyklistickej dopravy (po hrádzach vodného diela). Cyklotrasy však nie sú vyznačené ani spevnené a pre cyklistickú dopravu sa využívajú minimálne. Ich dobudovanie by otvorilo nielen možnosti pre cykloturistiku, ale aj možnosť alternatívnej dopravy za prácou (najmä do Sereď, vzhľadom k prijateľnej vzdialenosti).

Železnica územím neprechádza, najbližšia železničná stanica je v Sereď (10 km) na trati Nové Zámky – Galanta – Trnava.

Verejnú dopravu zabezpečujú viaceré autobusové linky SAD. Pre obyvateľov obce sú významným druhom dopravy, keďže pripájajú diaľkovými linkami obec na mestá

krajského významu (Nitra a Trnava) a regionálnymi na významné regionálne centrá (Sereď, Šaľa, Galanta). Celkový počet spojov zastavujúcich v obci je 53 párov denne, z toho na linke Trnava-Sereď-Nitra 14 párov, Sereď-Pusté Sady-Hlohovec 19 párov, Šaľa-Sereď 11 párov, Sereď-Močenok 6 párov a Pata-Galanta 3 páry.

Vzhľadom na značný podiel obyvateľstva denne odchádzajúceho za prácou prepraví autobusová doprava pomerne veľké objemy cestujúcich. V obci sa nachádzajú 4 autobusové zastávky, ktoré pokrývajú požiadavky pešej dostupnosti, je však vhodné zvážiť ich presun a vybudovanie zastávky s väčšou kapacitou a vybočovacími pruhmi, prípadne aj nadväzujúcimi zariadeniami vybavenosti. Napriek súčasnému trendu nárastu podielu individuálnej automobilovej dopravy pri ceste do zamestnania je udržanie dostatočného počtu spojov dôležité hlavne pre nižšie príjmové skupiny, deti a študentov dochádzajúcich za vzdelaním a obyvateľov, ktorí nevlastnia osobný automobil.

Pešie trasy sú vybudované pozdĺž prieťahov štátnej cesty II. a III. triedy zastavaným územím obce. Väčšinou sú vyhovujúce, niektoré chodníky sú v nedostatočnej šírke alebo nedostatočne udržiavané. Na ostatných obslužných komunikáciách, vzhľadom k nízkej frekvencii premávky, nie je potrebné oddeľovať pešiu a automobilovú dopravu vyčleňovaním samostatných chodníkov.

2.13 Životné prostredie

Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí územie Trnavského kraja k zaťaženým oblastiam. Kvalita ovzdušia v celom okrese sa zlepšila ukončením výroby v Niklovej hute v Sereďi v roku 1993. V súčasnosti sa na území okresu nachádzajú len menšie zdroje znečistenia ovzdušia. Jedinými väčšími znečisťovateľom v okolí je Duslo Šaľa a spaľovňa toxického odpadu pri podniku Duslo produkujúce predovšetkým oxidy dusíka a tuhé znečisťujúce látky. Vďaka priaznivej polohe vo vzťahu k prevládajúcemu vzdušnému prúdeniu nie je miera priemyselného znečistenia vysoká.

Lokálnymi zdrojmi priemyselného znečistenia sú drobné výrobné prevádzky v obci - prevádzka firmy DIPEX, zameraná na výrobky z epoxidu, prevádzky DAK a Beňo - produkujú exhaláty pri aplikácii práškových farieb, resp. pri vypaľovaní motorov .

Znečistenie ovzdušia spaľovaním tuhého paliva bolo eliminované prechodom väčšiny domácností na plynné palivo po vybudovaní stredotlakových a nízkotlakových rozvodov zemného plynu v celej obci. Možno konštatovať, že v súčasnosti sú lokálne zdroje znečistenia zanedbateľné.

Po redukcii živočíšnej výroby a zrušení chovu ošípaných je zaťaženie územia zápachom minimálne.

Významným pôvodcom znečistenia ovzdušia je automobilová doprava, ktorá na území obce zaznamenala prudký nárast intenzity, najmä v poslednom období. Zaťaženie z dopravy nepochádza len z príľahlej rýchlostnej komunikácie R1, ale podieľa sa na ňom najmä doprava na ceste II. triedy, prechádzajúca stredom zastavaného územia obce.

Zväčša odlesnené územie je intenzívne poľnohospodársky obrábané. Z toho vyplýva zvýšená miera znečistenia pôdy v dôsledku hnojenia a chemického ošetrovania pestovaných plodín. Hospodárenie na rozsiahlych pôdnych celkoch vystavuje územie zvýšenému výskytu veternej erózie. Dôsledkami sú zníženie úrodnosti pôdy, ohrozenie jarných výsevov a zaťaženie prostredia zvýšenou prašnosťou.

Zvyšky pôvodného lužného lesa ostali len pozdĺž mŕtveho ramena Váhu, kde plnia funkciu regionálnych biocentier a biokoridorov. V zastavanom území sa okrem rozptýlenej a líniovej zelene nachádza aj niekoľko menších plôch zelene (cintorín, zeleň pri bytových domoch a škole). Zachovanie tejto zelene je dôležité nielen z ekologických a hygienických dôvodov, ale aj z estetického a kompozičného hľadiska.

Významný zásah krajiny a ekosystémov priniesla výstavba Vodného diela Kráľová, ktorá narušila estetické a biologické hodnoty územia. Zaplavením územia a zdvihnutím hladiny sa zmenil hydrologický režim a zredukovala sa výmera pôvodných lužných lesov.

Územná ochrana prírody sa v katastrálnom území obce týka prírodnej pamiatky Štrkové presypy, ďalšie maloplošné chránené územia sa pripravujú na vyhlásenie. Takmer celá plocha vodnej nádrže Kráľová sa pripravuje na vyhlásenie za chránené vtáčie územie.

Pri ochrane životného prostredia vypomáha poľovnícke združenie a rybársky zväz.

Obec Šoporňa má vypracovaný Program odpadového hospodárstva. Odpad sa vyváža na centrálnu skládku v katastrálnom území obce Pusté Sady. Odvoz zabezpečuje spoločnosť Tecom s.r.o. Sereď. Základná škola organizuje 2x ročne zber starého papiera a textilu. V obci sa ďalej uskutočňuje 2x ročne zber autobatérií, kovového šrotu a skla.

Podrobná analýza súčasnej krajinnej štruktúry, vrátane identifikácie negatívnych (stresových) faktorov a návrhu systému ekologickej stability je predmetom krajinnoekologického plánu, spracovaného v rámci fázy prieskumov a rozborov územného plánu obce.

2.14 Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Vo funkčnom období 2002–2006 má obecné zastupiteľstvo 11 členov. Schôdze sa konajú 1x za 2 mesiace. Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu plní poradnú funkciu päť odborných komisií:

- komisia finančná a správy obecného majetku
- komisia výstavby a územného plánovania a spolupráce s podnikateľskými subjektmi
- komisia sociálna a ochrany verejného poriadku
- komisia kultúry, vzdelávania, mládeže a športu
- komisia životného prostredia, obchodu a služieb

Ďalším poradným orgánom obecného zastupiteľstva je obecná rada. Má 5 členov – zástupca starostu a poslanci OZ, ktorí sú súčasne aj predsedami odborných komisií. Obecná rada sa

schádza 1x mesačne. Okrem toho sa pravidelne (v januári) uskutočňujú neformálne stretnutia predstaviteľov samosprávy so zástupcami miestnych spoločenských organizácií, podnikateľských subjektov, vedúcich kultúrnych kolektívov.

Činnosť obecného úradu administratívne zabezpečujú 14 zamestnanci. Obec je tiež sídlom matričného a stavebného úradu.

Komunikácia s obyvateľmi je na vysokej úrovni a prebieha prostredníctvom viacerých komunikačných kanálov. Obec prevádzkuje internetovú stránku (www.soporna.sk), vysielanie obecného rozhlasu a od roku 2000 vydáva štvrťročník Šopornianske noviny, s informáciami o činnosti obecného zastupiteľstva, aktuálnych udalostiach v obci, športovom a kultúrnom dianí. Pre prezentačné účely bol vydaný informačný materiál o obci v troch jazykoch a viacero publikácií venovaných rôznym aspektom histórie obce, zamerané na sprostredkovanie zaujímavostí zo života Šoporne obyvateľom obce.

2.15 Hospodárenie a majetok obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Rozpočtové príjmy obce Šoporňa boli v roku 2005 vo výške 38,71 mil. Sk, oproti roku 2002 sa zvýšili z 24,77 mil. Sk, t.j. o 36%. Za rok 2005 sa hospodárenie obce skončilo miernym prebytkom vo výške 1,94 mil. Sk, čo bolo spôsobené hlavne vyšším výberom podielových daní a čiastočne aj vyššími transfermi prostriedkov na školstvo. Oproti plánovanému rozpočtu bolo plnenie príjmov na úrovni 103%, čerpanie výdavkov bolo na úrovni 96%.

V štruktúre príjmov rozpočtu majú rozhodujúci podiel transfery a granty zo štátneho rozpočtu, ktoré tvoria 38% príjmov, z nich väčšiu časť tvoria transfery na prevádzku vzdelávacích zariadení (24% z celkových príjmov). Ďalšiu významnú položku tvoria podielové dane (dane z príjmu fyzických a právnických osôb), ktoré predstavujú 27% príjmov.

Relatívne nízky je výnos z dane z nehnuteľností (len 7% z príjmov), zrejme pre nižšie sadzby (kompetenciu určovať sadzbu má obec), zanedbateľné sú aj príjmy z prenájmu majetku obce a miestne dane. V štruktúre príjmov preto výrazne prevládajú cudzie zdroje (transfery zo štátneho rozpočtu) nad vlastnými zdrojmi (miestne dane a poplatky).

→ Štruktúra príjmov podľa rozpočtu na rok 2005 (v tis. Sk)

Položka (zoskupenie položiek)	Rozpočet upr.	Plnenie
Transfery zo štátneho rozpočtu (okrem školstva)	801	669
Transfery na školstvo	8795	9395
Iné granty a dotácie zo ŠR	202	196
Dividendy a úroky z úverov	208	208
Podielové dane (daň z príjmov FO, PO)	9674	10538
Daň z nehnuteľností (z pozemkov, stavieb, bytov)	2655	2634
Miestne dane (daň za psa, za hracie príst., za užív. verej. priest.)	403	389
Poplatky za stočné	650	720
Poplatky za sociálne a iné služby	1296	917
Príjmy z prenájmu (pozemkov, budov, miestností)	290	316
Poplatok za nakladanie s komunálnym odpadom	1360	1442
Príjmy na soc. a kult. činnosti (výnosy daní z príjmov územ. sam.)	6163	4934
Vodné hospodárstvo	2330	2526
Kompenzácia za umiestnenie jadrového zariadenia	628	628
Ostatné bežné príjmy	2011	2520
Kapitálové príjmy (príjmy z predaja pozemkov)	232	232
Finančné operácie	1333	1333
Spolu príjmy	38403	38714

Značný podiel výdavkov za rok 2005 bol vynaložený na zabezpečovanie verejnoprospešných služieb, údržbu budov a zariadení, verejných priestorov. Výdavky na školstvo tvorili 34% všetkých výdavkov. Obec nie je zaťažená splátkami úverov.

Kapitálové výdavky sa v roku 2005 realizovali v objeme 1,6 mil. Sk, čo predstavuje iba 4% celkových rozpočtových výdavkov. Vzhľadom k prebytku hospodárenia v danom roku však možno konštatovať, že obecný rozpočet poskytuje určitý priestor pre financovanie investičných rozvojových zámerov, v objeme 3,5 mil. Sk ročne.

→ Štruktúra výdavkov podľa rozpočtu na rok 2005 (v tis. Sk)

Položka (zskupenie položiek)	Rozpočet	Plnenie
Správa obce (vrátane odmien)	1311	1298
Obecné služby	590	553
Sociálne služby	460	453
Opatrovateľská služba	2750	2671
Všeobecné verejné služby	3600	3452
Občianske združenia, DFS	460	311
Kultúra – ostat. činnosti	650	688
Výstavba a oprava miestnych komunikácií	1802	1426
Výstavba, stav. činnosti	1144	477
Prevádzka budov a zariadení	2733	2617
Vodné hospodárstvo	3200	3116
Verejné osvetlenie	660	636
Údržba verejnej zelene	760	746
Požiarna ochrana, civilná ochrana	118	104
Komunálny odpad	2300	2251
Život. prostredie – odpadové vody	620	573
Ostatné bežné výdavky	4885	5226
Kapitálové výdavky	1565	1661
Výdavky na školstvo (ZŠ, MŠ, ŠJ, ŠK)	8795*	12423
Spolu výdavky	38403	36778

Celková hodnota majetku v obecnom vlastníctve je 126,5 mil. Sk. Ide predovšetkým o objekty občianskej vybavenosti (79 mil. Sk), prislúchajúce pozemky a ďalšie pozemky (14 mil.), materiálové a strojové vybavenie (2,5 mil. Sk), cenné papiere (23 mil. Sk). Obec má jednu rozpočtovú organizáciu – ZŠ s MŠ.

3. Analýza hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít

3.1 SWOT analýza

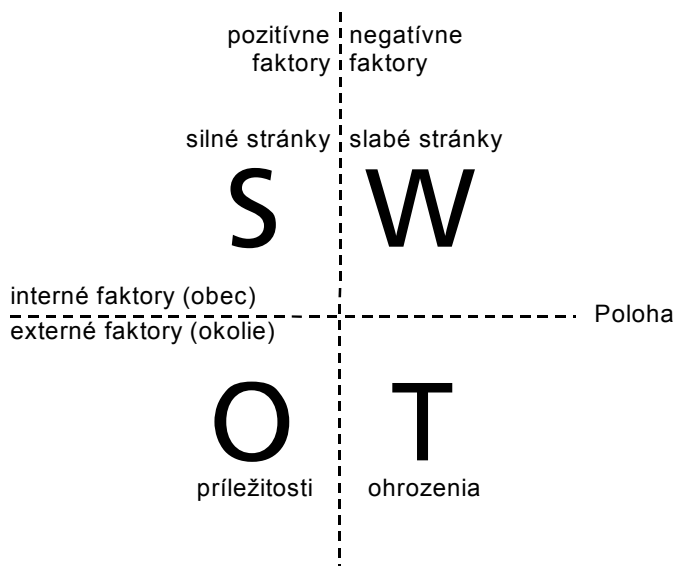
SWOT analýza poskytuje celkový pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno definovať kľúčové oblasti, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a najvhodnejšie ciele, ktoré by zúžitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, vyvolávajúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Jednotlivé položky v SWOT analýze sú približne zoradené podľa dôležitosti a závažnosti (od najzávažnejších po najmenej závažné). Položky s najvyššou mierou závažnosti predstavujú hlavné faktory rozvoja, resp. kľúčové disparity.

→ Princíp SWOT analýzy

→ **Silné stránky (výhody, pozitívne charakteristiky obce)**

- mimoriadne bohatý a pestrý kultúrny a spoločenský život v obci
- zachované a rozvíjané folklórne a umelecké tradície
- posilnenie miestneho a národného povedomia a príslušnosti k miestnej komunite v poslednom období (hlavne vďaka obnoveným tradíciám a kultúrnemu životu v obci)
- intenzívna mimoškolská činnosť a práca s deťmi (v rámci folklórneho súboru, športového klubu, poľovnícke združenie)
- v obci je viacero aktívnych jednotlivcov a nadšencov ochotných angažovať sa v kultúrnom a spoločenskom živote (veľmi dobre fungujú spoločenské organizácie a krúžky – folklórny súbor Važinka, spevácke skupiny dospelých divadelný súbor, MOMS a ďalšie)
- v jadrej časti obce je vybudovaná základná technická infraštruktúra – vodovod, plynovod, sčasti aj kanalizácia
- vybudovaná základná občianska vybavenosť pre školstvo, kultúru a zdravotníctvo
- dostatočná ponuka a zastúpenie prevádzok služieb a obchodu, predovšetkým v segmente pohostinských zariadení a potravinárskych predajní
- intenzívna komunikácia miestnej samosprávy vo vzťahu k občanom prostredníctvom obecných novín, rozhlasu a spoločenských akcií
- obec má kompaktný pôdorys a napriek relatívne veľkému počtu obyvateľov obce sú vzdialenosti v rámci obce malé
- zachovaná štruktúra tradičnej dediny a príjemné vidiecke prostredie bez rušivých mestských vplyvov (žiadna výšková zástavba ani veľké priemyselné podniky)
- atraktívne prírodné prostredie (v blízkosti je Váh s lužnými lesmi) – v porovnaní s okolitými poľnohospodárskymi obcami, ktoré nemajú kontakt s prírodnými prvkami
- zabezpečená protipovodňová ochrana územia (po výstavbe VD Kráľová)
- zníženie miery priemyselného znečistenia (po ukončení výroby niklu v Seredi)
- diverzifikovaná hospodárska základňa obce - viacero malých podnikov rôzneho zamerania
- relatívna stabilita hospodárskych a podnikateľských subjektov v obci
- pôsobenie obvodného oddelenia policajného zboru (OOPZ) pri predchádzaní vzniku trestnej činnosti v obci a dobrá spolupráca obce s OOPZ pri zabezpečovaní spoločenských a športových akcií
- ochota miestnych podnikateľov sponzorsky prispievať na kultúrne a športové aktivity
- pozitívne hodnotenie činnosti samosprávneho orgánu obce

- intenzívna komunikácia miestnej samosprávy s obyvateľmi prostredníctvom webstránky, obecných novín, spoločenských podujatí

→ **Slabé stránky (nevýhody, negatívne charakteristiky obce)**

- nedobudovaná kanalizácia
- zaostávanie vybavenosti technickou infraštruktúrou v okrajových častiach – majer Štrkovec (zastaralé rozvody vody)
- chýba ťažiskový podnik nepoľnohospodárskeho zamerania
- počet pracovných príležitostí v obci zabezpečuje zamestnanosť len pre časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva
- nevyužitá a esteticky nedoriešená priestory v centre obce
- chýba vhodná sála pre kultúrne podujatia – priestory kultúrneho domu sú kvôli stupňovitému usporiadaniu podlahy málo vhodné pre kultúrne akcie
- komplikované vlastnícke vzťahy k pozemkom
- nedostatočné ubytovacie kapacity pre individuálnu rekreáciu
- nízka účasť obyvateľov (na verejných rokovaniach odborných komisií a zastupiteľstva)
- mládež nemá záujem organizovať sa
- nevýhody vyplývajúce z polohy na križovaní dôležitých cestných koridorov

→ **Príležitosti (pozitívne vplyvy)**

- veľmi výhodná poloha voči ekonomickým centrám – poloha v rámci trojuholníka Sered'-Šaľa-Galanta
- poloha v ťažiskovom území osídlenia s vysokou hustotou obyvateľov a ekonomických aktivít
- poloha v najdynamickejšie sa rozvíjajúcej aglomerácii SR – Trnavsko-považská os rastu
- poloha priamo pri rýchlostnej komunikácii spájajúcej najvýznamnejšie centrá západného Slovenska – mestá Trnava, Nitra, Bratislava
- vznik nových pracovných príležitostí v nových priemyselných podnikoch v Trnave, Hlohovci, Nitre
- možnosť dennej dochádzky obyvateľov obce za zamestnaním do okolitých miest
- možnosť rozvoja prímestskej rekreácie vo vzťahu k okolitým mestám
- pomerne nízke ceny pozemkov (v porovnaní s obcami bližšie k Bratislave) – potenciál z hľadiska bytovej výstavby

- dostatočné rozvojové plochy vo vhodnej polohe pre situovanie priemyselného parku a ďalších zámerov stavebného rozvoja
- dobré spojenie verejnou dopravou so všetkými okolitými obcami a mestami, priame spojenie aj s krajskými mestami (Trnava, Nitra)
- posilňovanie globálne pôsobiaceho trendu sťahovania nových obyvateľov z mesta do vidieckych obcí v blízkosti miest
- intenzívna medziobecná spolupráca v rámci viacerých regionálnych združení (ZMO JE, VVC)
- fungujúca spolupráca s regionálnou rozvojovou agentúrou a združením VVC, poskytujúcimi poradenstvo pri príprave projektov (a žiadostí o granty)
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov po dokončení registra obnovenej pôdnej evidencie (ROEP)
- možnosti získania ďalších zdrojov pre rozvoj obce z fondov Európskej únie (a rozšírenie týchto možností v nasledujúcom programovom období)
- využívanie nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny a v prípade krízových období
- disponibilné priestory pre zabezpečovanie sociálnej starostlivosti
- predpoklad koncepčného a kvalifikovaného územného a stavebného rozvoja na základe aktuálneho územného plánu obce
- predpoklad koordinovaného usmerňovania rozvoja obce na základe programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

→ Ohrozenia (negatívne vplyvy)

- prudký rast intenzity dopravy prechádzajúcej cez obec, najmä kamiónovej dopravy (po dokončení rýchlostnej komunikácie) a z toho vyplývajúca zvýšená záťaž emisiami, a ďalší rast objemu dopravy v prípade nevybudovania rýchlostnej komunikácie R7 Bratislava – Nové Zámky
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou na väčšie vzdialenosti a súvisiace negatívne sociálne dôsledky (a neúnosné zvyšovanie nákladov na dochádzku do práce v dôsledku rastu cien pohonných hmôt a cestovného)
- relatívne nízka úroveň miezd v rozhodujúcich podnikoch v regióne (Samsung, poľnohospodárske podniky)
- narušenie a obmedzenie pôvodných ekosystémov a vzhľadu krajiny po vybudovaní VD Kráľová
- obmedzenie pôvodného rekreačného potenciálu považskej pririečnej oblasti (rybárstvo, splavy) po vybudovaní VD Kráľová a súčasné minimálne využitie

novovzniknutého rekreačného potenciálu (windsurfing, vyhliadkové plavby, cykloturistika)

- limitované možnosti využívania vodného diela na rekreačné účely – v dôsledku nedotiahnutého kolaudačného konania a nedostatku finančných prostriedkov správcu povodia
- limitované možnosti záberu pôdy pre novú výstavbu – väčšina pôdy spadá do prvých 4 skupín kvality a je osobitne chránená
- koncentrácia na rozvoj logistických prevádzok viazaných na kamiónovú dopravu pozdĺž rýchlostnej dopravy (a z toho vyplývajúci ďalší nárast intenzity dopravy pri minimálnom efekte z hľadiska rastu počtu pracovných príležitostí)
- časté zmeny štátnej sociálnej politiky, legislatívy
- nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu väčších rozvojových zámerov
- náročnosť spracovania rozvojových projektov z hľadiska finančného a odborných kapacít
- hrozba krízy poľnohospodárstva, zvlášť zeleninárstva v regióne (v dôsledku lacných dovozov)
- konkurencia okolitých obcí v súťaži o získanie investícií a prisťahovanie obyvateľov
- pokračujúca reštrukturalizácia priemyslu v okolitých mestách (Sereď, Šaľa) sprevádzaná rastom nezamestnanosti
- opustenie vidieckeho štýlu života a väzieb na obec v dôsledku posilnenia orientácie sociálnych a ekonomických väzieb obyvateľstva na mestá (odchádzanie za prácou do vzdialených miest)
- hrozba odchodu vzdelaných a kvalifikovaných ľudí z obce
- obmedzená investičná aktivita drobných stavebníkov v individuálnej bytovej výstavbe

3.2 Audit zdrojov

Audit zdrojov je kvalitatívnou sumarizáciou informácií o jednotlivých sektoroch a oblasti života obce (kap. 2). Zdroje sú v zmysle zvolenej metodiky (kap. 1.2) členené do 3 skupín – na prírodné, ekonomické+materiálne a ľudské zdroje. V nasledujúcom prehľade sú vymenované zdroje s najväčším potenciálom využitia pre ďalší rozvoj. Ide o dôležité faktory rozvoja, ktoré boli uvedené v rámci analýzy silných stránok a príležitostí doplnené o ďalšie faktory.

→ Prírodné zdroje

- teplé podnebie (obec sa nachádza v najteplejšej oblasti v rámci SR) priaznivé z hľadiska poľnohospodárskej výroby, letnej rekreácie a nárokov na spotrebu energie na vykurovanie

- vysoká úrodnosť pôdneho fondu (prevládajú pôdy 1. a 2. skupiny kvality podľa klasifikácie úrodnosti pôd na základe bonitných pôdno-ekologických jednotiek) a vysoký podiel ornej pôdy na celkovej výmere poľnohospodárskeho pôdneho fondu
- zdroje stavebných materiálov – štrk a piesok a vhodné podmienky pre ich ťažbu
- atraktívne prostredie vodnej nádrže Kráľová predstavuje potenciál rozvoja rekreácie a cestovného ruchu
- prírodné prostredie (Váh s pásom lužných lesov) je zdrojom biodiverzity a zlepšuje ekologickú stabilitu okolitej poľnohospodárskej krajiny

→ Ekonomické a materiálne zdroje

- rozpočet obce umožňuje realizáciu investičných akcií menšieho rozsahu
- materiálno-technická báza základnej občianskej vybavenosti
- dostatočné priestory v majetku obce vhodné aj na prenájom súkromným podnikateľom (zdroj dodatočných príjmov pre obec)
- vybudovaná základná energetická a telekomunikačná infraštruktúra
- vybudovaný verejný vodovod pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a sčasti aj kanalizácia
- priame napojenie na nadradený dopravný systém cestných koridorov a vybudovaná sieť miestnych komunikácií
- zastúpenie podnikateľských subjektov reprezentujúcich rôzne druhy výroby a služieb
- priestory pre spoločenské a kultúrne podujatia
- sponzorské príspevky miestnych podnikateľov na kultúrne a spoločenské podujatia, vydávanie publikácií o obci a obecných novin
- do produkčných aktivít sa zapája väčšina domácností – pestovanie ovocia a zeleniny a chov domácich zvierat pre vlastnú potrebu

→ Ľudské zdroje

- obyvatelia participujú na kultúrnom a spoločenskom živote obce
- udržiavanie folklórnych tradícií
- udržiavanie tradičných remeselno-umeleckých činností (čipkárstvo)
- v obci sú aktívni organizátori kultúrnych podujatí a aktivisti pracujúci s mládežou
- značný ľudský potenciál v silnej produktívnej zložke obyvateľstva (63% obyvateľov je v produktívnom veku)
- dobrá práca miestnej samosprávy

4. Stratégia rozvoja obce Šoporňa

4.1 Opis stratégie a kľúčové oblasti

Stratégia sa bude opierať o 4 základné piliere, ktorým zodpovedajú nasledujúce kľúčové oblasti:

→ Kultúrne dedičstvo, spoločenský život a vzhľad obce

Aj keď sa v minulých rokoch dosiahlo nebývalé oživenie aktivít kultúrno-spoločenských organizácií a súborov, výzvou do budúcnosti je ďalšie rozvíjanie a prezentácia tradícií smerom k obyvateľom a hlavne návštevníkom, rozširovanie spolupráce, zapájanie obyvateľov do spoločenského života, aj tých, ktorých sa zatiaľ nepodarilo podchytiť. Týmto spôsobom, spolu so zlepšovaním vzhľadu obce, možno zvýšiť hrdosť obyvateľov na svoju obec.

→ Rekreačia a cestovný ruch

V tejto oblasti je potrebné orientovať sa jednak na spoznávanie tradícií a tradičného spôsobu života a tiež na novovytvorený rekreačný potenciál, ktorý doposiaľ nie je dostatočne využitý, vrátane budovania chýbajúcej infraštruktúry pre rekreáciu.

→ Rozvoj podnikania a služieb

Pre rozvoj podnikania a vznik priemyselnej zóny je tu mimoriadny polohový potenciál, ktorý umocňuje priame napojenie na rýchlostnú cestu zabezpečujúcu spojenie s dôležitými hospodárskymi centrami západného Slovenska

Uvedené 3 oblasti by mali byť previazané štvrtou, prierezovou oblasťou:

→ Základná infraštruktúra a životné prostredie

Kvalitná a všestranne rozvinutá infraštruktúra je základným predpokladom kvality bývania a života v obci. Od nej závisí, či sa obci podarí pritiahnúť nových obyvateľov, prípadne či obyvatelia budú ochotní v obci zotrvať. Je tiež faktorom atraktívnosti obce pre návštevníkov a rozvoj rekreácie.

Kľúčové oblasti sú oblasti vnútorne súvisiacich problémov, riešenie ktorých je významné pre dlhodobý rozvoj obce a vyžaduje sústredenú pozornosť. Sú prioritami, reprezentujúcimi hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory zo strany obce.

4.2 Strategická vízia obce

Stratégiu rozvoja obce reprezentuje celková vízia obce, odrážajúca globálne ciele pre každú zo 4 kľúčových oblastí. Vízia naznačuje ideál rozvoja do budúcnosti a má podobu výroku – „motta“ – opisujúceho želaný cieľový stav ku koncu návrhového obdobia (r. 2014).

Vízia obce Šoporňa r. 2014:

„Šoporňa bude „pupkom Slovenska“ – v priemyselnej zóne vzniknú nové pracovné príležitosti, čím sa zlepší ekonomická situácia obyvateľov i samosprávy. Obec sa postupne vyprofiluje na vyhľadávané stredisko vodných športov a stane sa známou svojimi folklórnymi a umeleckými tradíciami západoslovenského vidieka, no pre obyvateľov bude poskytovať všetky vymoženosti moderného života.“

4.2 Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter konkrétnych návrhov, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, naznačenú v strategickej vízii. V hierarchii strategického plánu obce Šoporňa reprezentujú ciele druhého rádu. Strategické ciele sú špecifické – t.j. sú viazané na menší počet globálnych cieľov.

→ Pre kľúčovú oblasť A – Základná infraštruktúra a životné prostredie

- A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry
- A.2 Riešenie dopravných problémov
- A.3 Ekologickejšie systémy hospodárenia a využívania zdrojov
- A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov
- A.5 Podpora rôznych foriem bytovej výstavby
- A.6 Doplnenie infraštruktúry pre sociálnu starostlivosť

→ Pre kľúčovú oblasť B – Kultúrne dedičstvo, spoločenský život a vzhľad obce

- B.1 Posilnenie spolupatričnosti obyvateľov Šoporne a hrdosti na svoju obec
- B.2 Nadviazanie a rozvíjanie cezhraničnej spolupráce
- B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií
- B.4 Podpora záujmu obyvateľov o samosprávu
- B.5 Zlepšovanie vzhľadu obce
- B.6 Aktivizácia mládeže v spoločenskom živote obce
- B.7 Zachovanie kultúrno-historických pamiatok pre ďalšie generácie

→ Pre kľúčovú oblasť C – Rekreačia a cestovný ruch

- C.1 Vybudovanie infraštruktúry pre rozvoj cykloturistiky
- C.2 Rozvoj pririekovej turistiky
- C.3 Rozšírenie príležitostí pre individuálnu rekreáciu
- C.4 Rozvoj agroturistiky

C.5 Sformovanie podporných kapacít pre rozvoj cestovného ruchu a kultúrnu výmenu

C.6 Dostatočné možnosti pre aktívny oddych obyvateľov

→ Pre kľúčovú oblasť D – Rozvoj podnikania a služieb

D.1 Podpora drobného podnikania a podnikateľských ambícií miestnych obyvateľov

D.2 Využitie polohového potenciálu obce pre rozvoj výroby a vznik nových pracovných príležitostí

D.3 Odsunutie výrobných prevádzok z centra obce

D.4 Rozšírenie ponuky služieb pre obyvateľov

D.5 Prezentačné materiály obce pre externé cieľové skupiny

5. Návrh opatrení a aktivit

Pre každú kľúčovú oblasť je zostavený tzv. akčný plán, ktorý tvorí súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu globálnych a strategických cieľov obce Šoporňa. Akčné plány dodávajú dlhodobej a abstraktnejšie ponímanej stratégii vízií žiadúci operatívny aspekt tým, že ju transformujú do konkrétnych praktických krokov. Preto sa týkajú kratšieho obdobia, ich plánovací horizont je približne 3 – 5 rokov, s výnimkou aktivít permanentného charakteru. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (v druhom slede), po splnení istých nevyhnutných podmienok.

Akčné plány obsahujú prvky operatívnej úrovne rôzneho druhu:

- aktivity – sú neinvestičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu
- opatrenia – sú špecifické aktivity zamerané zvyčajne na elimináciu negatívneho javu alebo problému
- projekty – predstavujú investičné akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie neinvestičného charakteru; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi

Ku každému projektu/aktivite/opatreniu je pripojená charakteristika, ktorá obsahuje nasledujúce položky:

- stručný opis
- odôvodnenie prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ)
- určenie zodpovedného subjektu (organizačného garanta) a spolupracujúcich subjektov
- približné obdobie realizácie
- špecifikáciu potrebných postupových krokov (čiastkových aktivít/opatrení) podmieňujúcich realizáciu - len v prípade rozsiahlejších projektov
- stanovenie spôsobu financovania
- odhad nákladov (nemožno zamieňať s presným rozpočtom alebo plánom financovania)

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú podrobné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

5.1 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť A – Základná infraštruktúra a životné prostredie

V rámci tejto kľúčovej oblasti sú navrhované opatrenia rozdelené podľa základných druhov infraštruktúry, čo odráža aj sústava navrhnutých cieľov rozvoja. Najvýznamnejšou úlohou je dobudovanie sietí a zariadení technickej infraštruktúry, predovšetkým kanalizácie. Táto investícia má po dokončení najväčší potenciál zvýšiť kvalitu a komfort bývania v obci. Ďalšiu skupinu tvoria opatrenia na riešenie dopravných problémov, t.j. výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry, a to infraštruktúry lokálnej (chodníky, miestne komunikácie), ale tiež riešenie problémov vyvolaných intenzívnou tranzitnou dopravou prechádzajúcou cez obec – v tomto prípade je nevyhnutná spolupráca s orgánmi regionálnej úrovne.

Osobitnou skupinou investičných projektov sú rekonštrukcie verejných budov, resp. výstavba nových objektov verejnej správy.

K zlepšeniu životného prostredia okrem vybudovania kanalizácie a vyriešenia problému s tranzitnou dopravou môžu prispieť aj ďalšie opatrenia v oblasti odpadového hospodárstva.

Aktivity tejto kľúčovej oblasti obsahujú takmer výlučne investične náročné projekty, z ktorých väčšinu bude možné zrealizovať len v prípade získania externých zdrojov zo štátnych dotácií a fondov EÚ.

→ A.1.1 Dobudovanie kanalizácie vo zvyšnej časti obce

Splašková kanalizácia sa na základe pripraveného projektu regionálnej vodárenskej spoločnosti vybuduje v južnej časti obce (III. a IV. etapa), ktorá v súčasnosti nie je napojená na kanalizáciu, vrátane osady Štrkovec. V rámci projektu sa vybuduje aj výtlačné potrubie kanalizácie do ČOV.

→ **Väzba na cieľ:** A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry

→ **Zodpovedný subjekt:** vodárenská spoločnosť (ZsVaK)

→ **Náklady:** 70-80 mil. Sk

→ **Financovanie:** ERDF, obec

→ **Obdobie realizácie:** 2007-2012

→ A.1.2 Rekonštrukcia vodovodu v osade Štrkovec

Zastaralé rozvody pitnej vody (z r. 1952) sa nahradia novými s vyhovujúcimi technickými parametrami, dimenzovanými aj s rezervou pre prípad výstavby agroturistického strediska v tejto lokalite.

→ **Väzba na cieľ:** A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s Západoslav. vodár. spoločnosť

- **Náklady:** 5 mil. Sk
- **Financovanie:** ERDF, obec
- **Obdobie realizácie:** 2008-2012

→ **A.1.3 Modernizácia obecného rozhlasu**

V osade Štrkovec, kde kvôli značnej vzdialenosti od jadrovej obce nie sú vedenia obecného rozhlasu, bude vysielanie zabezpečovať systém diaľkového prenosu signálu prostredníctvom satelitu. V budúcnosti sa výhľadovo (vzhľadom k vyššej kvalite vysielania) môže prejsť na túto technológiu aj v ďalších častiach obce. Okrem modernizácie vedení je potrebná aj modernizácia technického vybavenia ústredne obecného rozhlasu.

- **Väzba na cieľ:** A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:** 300 tis. Sk (1. etapa)
- **Financovanie:** ERDF, obec
- **Obdobie realizácie:** 2007-2008

→ **A.1.4 Rekonštrukcia verejného osvetlenia**

Rekonštrukcia systému verejného osvetlenia by spočívala v postupnej výmene starých uličných svietidiel za nové a úspornejšie svietidlá. Prínosom bude výrazné zníženie energetickej náročnosti prevádzkovania verejného osvetlenia.

- **Väzba na cieľ:** A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:** podľa rozsahu (1 mil. Sk)
- **Financovanie:** ERDF, obec
- **Obdobie realizácie:** 2007-2008

→ **A.2.1 Preskúmanie možností odklonu tranzitnej dopravy mimo obce**

Obec v spolupráci s ďalšími obcami, ktorých sa týka problém nadmernej dopravnej záťaže tranzitnou dopravou v smere na Šaľu a Nové Zámky, uskutočnia rokovania s kompetentnými orgánmi (Trnavský a Nitriansky samosprávny kraj, resp. diaľničná spoločnosť) o možnosti vybudovania novej cesty Šoporňa-Šaľa, vedenej mimo zastavaného územia obce, prípadne iné možnosti riešenia situácie.

- **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov

- **Zodpovedný subjekt:** samosprávny kraj v spolupráci s dotknutými obcami
- **Náklady:**
- **Financovanie:** samosprávny kraj
- **Obdobie realizácie:** výhľad

→ **A.2.2 Opatrenia na ukľudnenie dopravy prechádzajúcej cez obec**

Dočasnou možnosťou eliminácie negatívnych dopadov tranzitnej dopravy (v prípade nevybudovania obchvatu, resp. do vybudovania rýchlostnej komunikácie Bratislava- Nové Zámky, ktorá by mala prevziať časť súčasnej dopravnej záťaže) je výstavba spomaľovacích ostrovčekov na vstupoch do obce, podobné opatrenia je možné uplatniť aj v strede obce.

- **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov
- **Zodpovedný subjekt:** samosprávny kraj v spolupráci s obcou
- **Náklady:**
- **Financovanie:** samosprávny kraj
- **Obdobie realizácie:** 2010

→ **A.2.3 Rekonštrukcia miestnych komunikácií**

V 1. etape budú komplexne rekonštruované miestne komunikácie v uliciach Komenského a Nešporova, následne aj ďalšie ulice, podľa finančných možností.

- **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec, ERDF
- **Obdobie realizácie:** 2007

→ **A.2.4 Autobusové nástupište**

Na hlavnej trase cesty II. triedy sa vybuduje autobusové nástupište, ktoré bude okrem čakární zahŕňať aj vybočovacie pruhy a prípadne aj doplnkové zariadenia vybavenosti (občerstvenie, novinový stánok, verejné WC).

- **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov
- **Zodpovedný subjekt:** samosprávny kraj v spolupráci s obcou
- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec, ERDF
- **Obdobie realizácie:** 2008–

→ A.2.5 Spojovacia cesta do Hájskeho

Vybudovanie spevnenej spojovacej cesty do obce Hájske skráti vzájomnú vzdialenosť medzi obcami Šoporňa a Hájske (v súčasnosti je spojenie možné len cez obec Pata), čím zlepši podmienky pre zintenzívnenie socio-ekonomických väzieb.

→ **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov

→ **Zodpovedný subjekt:** obce Šoporňa a Hájske

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** obec, ERDF

→ **Obdobie realizácie:** 2008–

→ A.2.6 Rekonštrukcia chodníkov

Projekt počíta s postupnou rekonštrukciou chodníkov (a ich prípadným rozšírením na potrebné šírkové parametre) pozdĺž tranzitných ciest - cesty II. a III. triedy, kde hrozí zvýšené nebezpečie kolízií peších s automobilovou dopravou.

→ **Väzba na cieľ:** A.2 Riešenie dopravných problémov

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** obec, ERDF

→ **Obdobie realizácie:** 2012

→ A.3.1 Rozšírenie spektra/druhov triedeného odpadu

Zber druhotných surovín sa rozšíri o ďalšie skupiny odpadov, ktoré budú zbierané osobitne (napr. rôzne druhy skla, pneumatiky). Okrem zberného dvora by mohli aj na ďalších miestach byť umiestnené kontajnery na základné druhy recyklovateľného odpadu.

→ **Väzba na cieľ:** A.3 Ekologickejšie systémy hospodárenia a využívania zdrojov

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** 2007

→ A.3.2 Zavedenie kompostovania biologického odpadu

Obec bude samostatne alebo v spolupráci s mestom Sereď a ďalšími obcami Združenia Komplex prevádzkovať kompostáreň pre skládkovanie a spracovanie nežádného

biologického odpadu z poľnohospodárskej výroby, domácností a záhrad – zbytkov vegetácie a rozložiteľného materiálu rastlinného pôvodu. Ukladanie tohto odpadu v špeciálne vymedzenom areáli kompostárne prispeje k zníženiu celkového množstva komunálneho odpadu a vzniku skládok odpadu v krajine.

→ **Väzba na cieľ:** A.3 Ekologickejšie systémy hospodárenia a využívania zdrojov

→ **Zodpovedný subjekt:** Združenie Komplex

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:**

→ **A.4.1 Rekonštrukcia technického vybavenia budovy ZŠ**

Po realizácii rekonštrukcie časti priestorov pre umiestnenie MŠ je v ďalšej etape potrebná rekonštrukcia elektrických a vykurovacích rozvodov, zdravotníckej a výmena okien (resp. utesnenie okien), prípadne aj izolácia obvodových konštrukcií. Rozsah rekonštrukcie závisí od možnosti získania grantu.

→ **Väzba na cieľ:** A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 60 mil. Sk

→ **Financovanie:** ERDF, obec

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ **A.4.2 Výstavba novej budovy obecného úradu**

Miestna administratíva by sa výhľadovo presunula do novej budovy, vhodnejšej pre túto funkciu (mala by to byť prízemná budova, s flexibilnou dispozíciou a reprezentatívnym vzhľadom). Uvoľnené priestory v kultúrnom dome by sa mohli využiť ako klubové priestory, pre podnikateľov (zámer malého business-centra) a pod. Vhodnou lokalitou pre výstavbu novej budovy obecného úradu je dnešný areál výkupu šrotu.

→ **Väzba na cieľ:** A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 30 mil. Sk

→ **Financovanie:** ERDF, obec

→ **Obdobie realizácie:** výhľad (2012-2014)

→ A.4.3 Prestavba a dostavba budovy kultúrneho domu

Zámer na základe vypracovaného projektu „Kultúrny dom pre všetkých“ bude zahŕňať prestavbu hlavnej sály s odstránením stupňovitej podlahy a úpravou dispozície s ohľadom na možnosti poriadania väčších osláv (svadby, oslavy výročí, kultúrne podujatia, konferencie a pod.), zväčšenie úžitkovej plochy a dostavbu priestorov a príslušenstva (kuchynka). V prípade presunu funkcií miestnej samosprávy do nového objektu (p. predchádzajúci projekt) sa uvoľnené priestory využijú pre verejnoprospešné aktivity.

→ **Väzba na cieľ:** A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 10 mil. Sk

→ **Financovanie:** ERDF, obec

→ **Obdobie realizácie:** výhľad (2014)

→ A.5.1 Výstavba bytových domov

Koncentrované formy bytovej výstavby bude reprezentovať projekt výstavby bytových domov, s hlavnou orientáciou na mladé rodiny s nižšími príjmami, ktoré nedisponujú dostatočným počiatočným kapitálom na kúpu bytu, s cieľom stabilizovať ich v obci. V 1. etape sa plánuje výstavba 2 bytových domov s celkovo 48 bytovými jednotkami, na voľnom pozemku v centre obce.

→ **Väzba na cieľ:** A.5 Podpora rôznych foriem bytovej výstavby

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci so súkr. investormi

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** ŠFRB, súkromné zdroje

→ **Obdobie realizácie:** 2007–2014

→ A.5.2 Zainvestovanie pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu

Obec v spolupráci so súkromnými investormi zrealizuje výstavbu obslužných komunikácií a základných inžinierskych sietí (vodovod, elektrina, prípadne plynovod) v nových stavebných obvodoch. V I. etape sa zrealizuje stavebný obvod pre 40-60 rodinných domov, v nasledujúcich etapách aj ďalšie rozvojové lokality, ktoré územný plán obce vymedzuje pre obytné funkcie.

→ **Väzba na cieľ:** A.5 Podpora rôznych foriem bytovej výstavby

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci so súkr. investormi

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** súkromné zdroje

→ **Obdobie realizácie:** 2010–2014

→ **A.5.3 Byty pre núdzové ubytovanie**

Obec pre zmiernenie dopadov živelných pohrôm a dočasných krízových situácií v rodinách vyčlení 2-3 byty, ktoré budú k dispozícii pre krátkodobé pobyty postihnutých rodín a obyvateľov obce.

→ **Väzba na cieľ:** A.5 Podpora rôznych foriem bytovej výstavby

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** obec

→ **Obdobie realizácie:**

→ **A.6.1 Dom sociálnych služieb pre seniorov**

Zariadenie vznikne rekonštrukciou a technickou adaptáciou bývalého objektu ZŠ a MŠ. Bude poskytovať komplexnú starostlivosť pre občanov tretieho veku – penziónové ubytovanie a stálu opatrovateľskú starostlivosť. Kapacita zariadenia: 30-40 izieb = 60-80 miest. Pre prevádzkovanie zariadenia je ako prvý krok potrebné vytvorenie vhodných organizačných štruktúr v podobe neziskovej organizácie.

→ **Väzba na cieľ:** A.6 Doplnenie infraštruktúry pre sociálnu starostlivosť

→ **Zodpovedný subjekt:** obec / nezisková organizácia

→ **Náklady:** 50 mil. Sk

→ **Financovanie:** ERDF (ESF)

→ **Obdobie realizácie:** 2007–2009

5.2 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť B – Kultúrne dedičstvo, spoločenský život a vzhľad obce

Kultúrne dedičstvo, folklórne a umelecké tradície sa v poslednom období v obci darí úspešne oživovať, je však potrebné tieto tradície naďalej upevňovať a podporovať. Zvlášť je žiadúce prezentovať ich návštevníkom obce, ktorí majú inak málo možností zoznámiť sa so zaujímavosťami obce, ktoré nie sú viditeľné na prvý pohľad – t.j. s folklórom, remeslami a sprístupniť ich v podobe skanzenu, galérie. Viaceré z uvedených aktivít a opatrení majú potenciál prispievať aj k rozvoju cestovného ruchu, jeho špecifických foriem poznávacieho a kultúrneho turizmu – prelínanie s kľúčovou oblasťou C.

Pre spokojnosť obyvateľov a zvýšenie ich hrdosti na svoju obec je dôležité zlepšovanie vzhľadu obce – k tomuto cieľu majú prispieť projekty prestavby centra obce a ďalšie úpravy verejných priestorov, vrátane starostlivosti o kultúrno-historické pamiatky. Ďalšími nástrojmi zvyšovania miestneho povedomia a spolupatričnosti obyvateľov sú spoločenské aktivity so známymi rodákmi, družobná spolupráca so zahraničnými obcami a intenzívna kultúrna výmena s okolitými obcami, zahŕňajúca napríklad vzájomnú koordináciu podujatí.

Je tiež potrebné povzbudiť aktívny prístup obyvateľov a motivovať ich, aby sami prispievali k rozvoju a skrášľovaniu obce a ich úsilie podporiť oceňovaním a vnesením prvku zdravej súťaživosti. Osobitným problémom globálnejšieho dosahu, ktorý sa týka aj obce Šoporňa, je klesajúci záujem mládeže zapájať sa do spoločenského života. Je preto potrebné vyvíjať úsilie o ustanovenie organizačných štruktúr pre koordinovanie záujmových a iných činností mládeže, podporené pridelením zodpovedajúcich priestorov pre klubovú činnosť.

→ **B.1.1 Stretnutia rodákov zo Šoporne v rodnej obci**

Zo Šoporne pochádza mnoho významných osobností, nielen historických, ale aj súčasníkov, aktívnych v rôznych sférach spoločenského života. Ich popularitu možno využiť prostredníctvom občasných stretnutí rodákov, nie však vo forme uzavretých stretnutí, žiadúca je aj účasť obyvateľov, spoločné spomínanie na svoje rodisko formou besedy, posedenia a pod.

→ **Väzba na cieľ:** B.1 Posilnenie spolupatričnosti obyvateľov Šoporne a hrdosti na svoju obec

→ **Zodpovedný subjekt:** odbor kultúry

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** každoročne

→ **B.1.2 Pravidelné výstavy a besedy s miestnymi umelcami a obyv.**

Nadviaže sa na občasne uskutočňované výstavy a besedy (so spisovateľom L. Ťažkým, L. Čutríkom, R. Čižmárikom) – osloviť je možné aj ďalších rodákov obce, ale aj menej známych ľudí žijúcich v obci – napríklad zberateľov, domácich majstrov a i. Účelom prezentačných akcií je ukázať obyvateľom obce, že aj medzi nimi žije mnoho zaujímavých, zručných a umelecky nadaných ľudí. Miestom konania prezentácií by mohli byť priestory miestneho kultúrneho strediska alebo základnej školy.

→ **Väzba na cieľ:** B.1 Posilnenie spolupatričnosti obyvateľov Šoporne a hrdosti na svoju obec

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci so spoločenskými organizáciami

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** pravidelne

→ **B.1.3 Súťaž „Pre krásu našej Šoporne“**

Zámerom je formou (každoročne poriadanej) súťaže motivovať obyvateľov aby sami prispeli ku skrášleniu obce. Súťaž by sa mohla vyhlasovať vo viacerých kategóriách – napr. „najkrajšie upravené priedomie“, „najvydarenejšia rekonštrukcia“, súčasťou môžu byť aj akcie spoločného upratovania verejných priestorov.

→ **Väzba na cieľ:** B.1 Posilnenie spolupatričnosti obyvateľov Šoporne a hrdosti na svoju obec

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci so zväzom záhradkárov

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** každoročne

→ **B.1.4 Udeľovanie ďakovných dekrétov / plakiet občanom za prínos k rozvoju obce**

Pri príležitosti podujatia Obecného dňa sa uskutoční slávnostné udeľovanie nefinančných ocenení (ďakovné dekréty alebo plakety) obyvateľom, ktorí sa v uplynulom roku najviac zaslúžili o rozvoj obce a všeobecne prospešné aktivity. Pre objektívne zhodnotenie prínosu nominovaných bude vymenovaná zvláštna nezávislá komisia.

→ **Väzba na cieľ:** B.1 Posilnenie spolupatričnosti obyvateľov Šoporne a hrdosti na svoju obec

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** každoročne

→ **B.2.1 Spoločné akcie obyvateľov a spolupráca obcí Šoporňa a Dunaszeg**

Na základe pripraveného projektu v rámci iniciatívy Interreg sa zorganizujú recipročné návštevy a spoločné podujatia obyvateľov partnerských obcí, pri zapojení čo najväčšieho počtu spoločenských organizácií.

→ **Väzba na cieľ:** B.2 Nadviazanie a rozvíjanie cezhraničnej spolupráce

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 800 tis. Sk (v prípade získania grantu)

→ **Financovanie:** Interreg

→ **Obdobie realizácie:**

→ **B.2.2 Nadviazanie spolupráce s moravskou a/alebo rakúskou obcou**

Družobná spolupráca sa môže uskutočňovať jednak na úrovni miestnej samosprávy (spolupráca v ekonomickej oblasti, výmena skúseností), ako aj v podobe spoločenských kontaktov medzi obyvateľmi jednotlivých obcí. Ďalšie možnosti spolupráce sú v oblasti organizovania športových a kultúrnych aktivít. Prvým krokom je oslovenie vybraných obcí a zistenie ich záujmu o spoluprácu. Vhodné je postaviť družbu na spoločnom fenoméne, spájajúcom spolupracujúce obce (napr. folklór).

→ **Väzba na cieľ:** B.2 Nadviazanie a rozvíjanie cezhraničnej spolupráce

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** Interreg

→ **Obdobie realizácie:** 2009-

→ **B.3.1 Galéria maliara Dubrovského**

V rodnom dome A. Dubrovského, alebo v inom tradičnom ľudovom objekte sa navrhuje zriadenie galérie zachovaných výtvarných diel miestneho rodáka, maliara A. Dubrovského.

→ **Väzba na cieľ:** B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 5 mil. Sk (spolu s B.3.2)

→ **Financovanie:** granty, obec

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ **B.3.2 Skanzen „Sedliacky dom“**

Sedliacky dom by v priestoroch typického ľudového domu prezentoval rôzne remeselné a umelecké tradície obce, vrátane výšiviek a čipiek, históriu obce a remesiel. Do sedliackeho domu by sa z priestorov kultúrneho domu mohla preniesť aj izba tradícií. Možnosť integrácie s projektmi: Galéria A. Dubrovského alebo Dvor remesiel.

→ **Väzba na cieľ:** B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 5 mil. Sk (spolu s B.3.1)

→ **Financovanie:** granty, obec

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ **B.3.3 Projekt „Dvor remesiel“**

Projekt prezentuje myšlienku spojenia expozície so skutočnými prevádzkami, kde by záujemcovia mohli sledovať remeselníkov (kováči, rezbári, košíkári a i.) pri práci a súčasne si zakúpiť ich výrobky.

→ **Väzba na cieľ:** B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s remeselníkmi

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** súkromné zdroje, ERDF

→ **Obdobie realizácie:**

→ **B.3.4 Pokračovanie a upevňovanie tradície novozaložených podujatí a kultúrnych telies**

Obec bude naďalej poskytovať kultúrno-spoločenským organizáciám a súborom finančný príspevok na činnosť, klubové priestory a prípadne ďalšie formy podpory (spoločná prezentácia). Cieľom je, aby novovzniknuté a oživené súbory (DFS Važinka, Divadlo bez rozdielu) a podujatia, ktoré vznikli len pomerne nedávno, si udržali nadšenie a záujem zo strany verejnosti a účinkujúcich.

→ **Väzba na cieľ:** B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** obec

→ **Obdobie realizácie:** priebežne

→ **B.4.1 Deň otvorených dverí na obecnom úrade**

Obecný úrad každoročne zorganizuje „Deň otvorených dverí“, optimálne v nadväznosti na Obecný deň (v pracovný deň pred konaním Obecného dňa). V závere Dňa otvorených dverí by sa mohla konať verejná diskusia so starostom a ďalšími predstaviteľmi obce na aktuálne témy týkajúce sa života obce.

→ **Väzba na cieľ:** B.4 Podporenie záujmu obyvateľov o samosprávu

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:** každoročne

→ **B.5.1 Prestavba verejných priestorov v centre obce**

Zvýšenie estetických a funkčných kvalít centrálnych verejných priestorov obce by mohla priniesť postupná prestavba verejných priestorov obce okolo kultúrneho domu, zdravotného strediska (t.j. na Komenského ulici až po križovatku s Nitrianskou ul.) a v okolí fary. Prestavba by zahŕňala predovšetkým vybudovanie dlažieb (nahradenie asfaltových povrchov zámkovou alebo inou dlažbou), odstavných plôch a ďalšie úpravy, ktoré sú predmetom nasledujúcich projektov - inštalovanie prvkov malej architektúry a kultivácia zelene.

- **Väzba na cieľ:** B.5 Zlepšovanie vzhľadu obce
- **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s dotkn. subjektmi (Jednota)
- **Náklady:** 4 mil. Sk
- **Financovanie:** ERDF, obec
- **Obdobie realizácie:** 2007–

→ **B.5.2 Inštalovanie úžitkových prvkov malej architektúry na verejných priestranstvách a uliciach**

V rámci projektov úpravy a prestavby verejných priestorov obce sa osadia prvky malej architektúry – lavičky, odpadkové koše, štýlové lampy, prípadne umelecké predmety.

- **Väzba na cieľ:** B.5 Zlepšovanie vzhľadu obce
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:**
- **Financovanie:** ERDF, obec
- **Obdobie realizácie:**

→ **B.5.3 Kultivácia a nová výsadba verejnej zelene**

Aj v nasledujúcich rokoch sa navrhuje pokračovanie plánovitej výsadby zelene a okrasnej vegetácie na verejných priestranstvách v centre obce, pri angažovaní nezamestnaných v rámci aktivačných prác.

- **Väzba na cieľ:** B.5 Zlepšovanie vzhľadu obce
- **Zodpovedný subjekt:** obec

- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:** každoročne

→ **B.6.1 Obecná rada mládeže**

Obecná rada mládeže (s názvom napr. „Šopornianska slza“) bude reprezentovať organizačnú štruktúru pre koordinovanie rôznych aktivít pre mládež v oblasti športu, kultúry a ostatných záujmových činností a bude tiež poverená správou vlastných klubových priestorov. Rada mládeže by svojou činnosťou mala zvýšiť kvalitu trávenia voľného času mladých a preventívne pôsobiť proti negatívnym sociálnym javom (vandalizmus, drogy atď.), ktoré túto vekovú kategóriu ohrozujú vo zvýšenej miere.

- **Väzba na cieľ:** B.6 Aktivizácia mládeže v spoločenskom živote obce
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:** –
- **Financovanie:** –
- **Obdobie realizácie:**

→ **B.6.2 Klubové priestory pre mládež**

Obec zriadi pre klubové aktivity mládeže vhodnú miestnosť polyfunkčného charakteru, s možnosťou integrácie napr. s internetovým klubom. Podmienkou je, aby bola zriadená mládežnícka organizácia (Obecná rada mládeže), ktorá bude niesť zodpovednosť za aktivity v klubových priestoroch.

- **Väzba na cieľ:** B.6 Aktivizácia mládeže v spoločenskom živote obce
- **Zodpovedný subjekt:** obec a Obecná rada mládeže
- **Náklady:**
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:**

→ **B.7.1 Zostavenie a dopĺňanie miestneho súpisu pamiatok**

Obec vytvorí miestny súpis hnutelných a nehnuteľných pamiatok nachádzajúcich sa na území obce a bude uskutočňovať jeho ďalšie dopĺňanie a monitorovanie stavebno-technického stavu pamiatok a potreby rekonštrukcie. Miestny súpis stavieb a predmetov s pamiatkovou sa vytvorí aj na základe podnetov od občanov.

- **Väzba na cieľ:** B.7 Zachovanie kultúrno-historických pamiatok pre ďalšie generácie
- **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s obyvateľmi a komisiou kultúry

- **Náklady:**
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:** 2006-

→ **B.7.2 Rekonštrukcia štrkoveckej zvonice**

Prioritný projekt záchrany drevenej zvonice v majeri Štrkovec bude zahŕňať komplexnú rekonštrukciu objektu.

- **Väzba na cieľ:** B.7 Zachovanie kultúrno-historických pamiatok pre ďalšie generácie
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:** 100 tis. Sk
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:** 2007

5.3 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť C – Rekreačia a cestovný ruch

Okrem rybárstva, ktoré je v okolí vodného diela Kráľová už dnes najrozšírenejšou rekreačnou aktivitou, poskytuje dané územie omnoho väčšie potenciály rozvoja rekreácie a cestovného ruchu. Tie v súčasnosti nie sú dostatočne využité. Primárne je potrebné doriešenie právneho stavu stavby vodného diela, ktoré je v užívaní bez platného kolaudačného rozhodnutia. To limituje výstavbu infraštruktúry a otvorenie územia pre rekreáciu na vyššej kvalitatívnej úrovni než predstavujú súčasné nelegálne aktivity a aktivity prevádzkované na vlastné riziko.

Najväčší potenciál rozvoja má rekreácia viazaná na vodnú plochu – rôzne formy pririečnej turistiky, vodné športy a tiež cykloturistika. Pre tieto aktivity je však potrebné vybudovať materiálne zázemie a služby. Ďalej by sa mali rozšíriť možnosti pre individuálnu rekreáciu a ubytovanie – v penzióne, kempingoch.

Iným druhom rekreácie, ktorý má v území priaznivé predpoklady, je agroturistika. Rozvoj cestovného ruchu je možné podporiť aj vytvorením podporných kapacít orientovaných na návštevníkov – zriadením informačného centra, informačných tabulí.

Rozvoj rekreačných aktivít však závisí predovšetkým od zámerov a investičnej aktivity súkromného sektora, preto ich obec môže ovplyvniť z väčšej časti iba nepriamymi nástrojmi.

Pri vytváraní ponuky pre voľnočasové aktivity nemožno zabúdať ani na cieľovú skupinu obyvateľov obce – za týmto účelom sa uvažuje s dobudovaním športového areálu a vybudovaním ďalších ihrísk, vrátane ihrísk pre deti.

→ C.1.1 Lavobrežná vetva Vážskej cykloturistickej trasy na úseku Sereď-Šaľa

Pre vybudovanie cyklotrasy existujú základné priestorové podmienky – možnosť vedenia po korune existujúcej hrádze vodného diela Kráľová – potrebné je vybudovanie spevneného povrchu. Cyklotrasa bude mať regionálny význam ako súčasť Vážskej cyklotrasy, na ktorej sú už vybudované niektoré úseky (Nové Mesto nad Váhom – Hlohovec). V rámci trasy by bolo vhodné aj vyčlenenie oddeleného pruhu pre inline korčuliarov. Cyklotrasa má potenciál pritiahnúť do obce značný počet návštevníkov z blízkych miest Šaľa, Sereď.

→ **Väzba na cieľ:** C.1 Vybudovanie infraštruktúry pre rozvoj cykloturistiky

→ **Zodpovedný subjekt:** mestá Šaľa, Sereď, v spolupráci s ďalšími obcami a Povodím Váhu

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:**

→ C.1.2 Vybudovanie siete miestnych cyklotrás

Na regionálnu cyklotrasu by sa mali následne napojiť odbočky sprístupňujúce zaujímavé miesta na trase a zabezpečujúce prepojenia s ďalšími atraktívnymi cieľmi a diaľkovými trasami. Dôležité je predovšetkým napojenie samotnej obce, ďalej budúcich rekreačných stredísk, rekondičného sanatória atď. Výhľadovo môžu byť ako cyklotrasy vyznačené aj niektoré hlavné spájacie poľné cesty, napríklad stará Novozámocká cesta s jednoduchou úpravou zhutnením podložia bez nutnosti pokrytia asfaltom.

→ **Väzba na cieľ:** C.1 Vybudovanie infraštruktúry pre rozvoj cykloturistiky

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 200 tis. Sk/1 km

→ **Financovanie:** obec, ERDF

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ C.2.1 Preskúm. možnosti vybudovania rekreačného prístaviska

V zmysle návrhu územného plánu sa počíta s vybudovaním prístaviska na brehu vodnej nádrže v polohe nástupného bodu rekreácie. Okrem prístavu by súčasťou areálu mohla byť aj lodenica.

→ **Väzba na cieľ:** C.2 Rozvoj pririečnej turistiky

→ **Zodpovedný subjekt:** podnikatelia

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** súkromné zdroje, ERDF

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ **C.2.2 Požičovne športových potrieb**

Po vybudovaní základnej infraštruktúry pre rekreáciu (cyklotrasy, brehové úpravy) je vhodné podporiť vznik súvisiacich služieb. Požičovne by mohli byť orientované na cyklistov i vodné športy (požičiavanie gumových člnov, vodných bicyklov) a jednoduché servisné služby.

→ **Väzba na cieľ:** C.2 Rozvoj pririečnej turistiky

→ **Zodpovedný subjekt:** podnikatelia

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** súkromné zdroje, ERDF

→ **Obdobie realizácie:**

→ **C.2.3 Veslárske preteky**

V prípade vybudovania veslárskej dráhy zmysle návrhu Programu rozvoja cestovného ruchu okresu Galanta by sa tu mohli konať regionálne veslárske, kajakárske a iné športové súťaže, čím by obec mohla postupne získať renomé ako centrum vodných športov a zvýšil by sa záujem návštevníkov o rekreačné aktivity.

→ **Väzba na cieľ:** C.2 Rozvoj pririečnej turistiky

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci so Združením technických a športových činností

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:**

→ **C.3.1 Vymedzenie nástupných bodov pre rekreačné aktivity**

V zmysle návrhu územného plánu sa v kontaktných polohách s vodnou nádržou vytvoria nástupné body pre individuálnu rekreáciu v podobe rekreačného areálu s kempingom, resp. táboriskom, chatkami a ďalšími zariadeniami, záchytnými parkoviskami. Odporúča sa vytvorenie 2 nástupných bodov vymedzujúcich priestor pre rekreačné aktivity v nasledujúcich polohách:

(1) pri mŕtvom ramene, na ploche označenej ÚPN číslom 19

(2) v blízkosti majera Štrkovec

→ **Väzba na cieľ:** C.3 Rozšírenie príležitostí pre individuálnu rekreáciu

- **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s podnikateľmi
- **Náklady:** 5 mil. Sk
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:**

→ C.3.2 Penzión pre individuálnu rekreáciu

Vzhľadom k skutočnosti, že ubytovacie kapacity v obci reprezentuje len rekondičné stredisko určené pre zamestnancov podniku Duslo, v prípade rozšírenia ponuky a atrakcií cestovného ruchu by vznikol trhový priestor pre ubytovacie zariadenie, poskytujúce služby individuálnym návštevníkom.

- **Väzba na cieľ:** C.3 Rozšírenie príležitostí pre individuálnu rekreáciu
- **Zodpovedný subjekt:** podnikatelia
- **Náklady:**
- **Financovanie:** súkromné zdroje, ERDF
- **Obdobie realizácie:**

→ C.4.1 Vznik agroturistických aktivít v majeri Štrkovec

Relatívne izolovaná poloha osady a poľné cesty v okolí vytvárajú ideálne podmienky pre agroturistiku založenú na chove koní a príbuzné aktivity (napr. hipoterapia). Potenciálom rozvoja by mohla byť spolupráca so vzdelávacími aktivitami v Šali (zameranými na chov a ošetrovanie koní).

- **Väzba na cieľ:** C.4 Rozvoj agroturistiky
- **Zodpovedný subjekt:** podnikatelia
- **Náklady:**
- **Financovanie:** súkromné zdroje, ERDF
- **Obdobie realizácie:**

→ C.5.1 Zriadenie informačného centra

Účelom zriadenia informačného centra je poskytovanie informácií o miestnych a regionálnych zaujímavostiach, ponuke služieb, kultúrno-spoločenských aktivitách návštevníkom a tiež obyvateľom. Informačné stredisko bude distribuovať informačné a propagačné materiály, publikácie, tradičné ľudovoumelecké výrobky a upomienkové predmety miestnej produkcie (čipky, výšivky, ručne vyrábané a zdobené predmety), prípadne produkcie umeleckých výrobkov z okolitých obcí, s možnosťou distribúcie aj v

sieti spolupracujúcich informačných centier. Projekt vychádza zo zámeru „vybudovania miestnych dynamík rozvoja“ v mikroregióne Sereď-Hlohovec-Piešťany, v rámci ktorého sa plánuje zriadenie 7 nových centier prvého kontaktu v oblasti pôsobnosti mikroregionálneho združenia VVC. Vhodné by bolo zriadenie informačného centra vo väzbe na návrh skanzenu.

→ **Väzba na cieľ:** C.5 Sformovanie podporných kapacít pre rozvoj cestovného ruchu a kultúrnu výmenu

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s mikroreg. VVC, RRA

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** ERDF

→ **Obdobie realizácie:** 2010

→ C.5.2 Informačná tabuľa o obci

V centre obce sa nainštaluje informačná tabuľa obsahujúca najdôležitejšie informácie o obci, jej histórii, zaujímavostiach, pamätihodnostiach, ako aj o službách pre návštevníkov a podnikateľských aktivitách. Základom informačnej tabule bude orientačná mapa doplnená stručným textom, obrázkami, fotografiami. Obsah a dizajn informačných tabulí by mali byť koordinované aj s okolitými obcami a mali by zahŕňať aj informácie o atrakciách okolitých obcí, s cieľom navzájom podporiť rozvoj cestovného ruchu.

→ **Väzba na cieľ:** C.5 Sformovanie podporných kapacít pre rozvoj cestovného ruchu a kultúrnu výmenu

→ **Zodpovedný subjekt:** zúčastnené obce v spolupráci s RRA Galanta

→ **Náklady:** 150 tis. Sk

→ **Financovanie:** obec, grant

→ **Obdobie realizácie:** 2008-2010

→ C.5.3 Kalendár udalostí, podujatí a slávností

Obec by v spolupráci s miestnymi organizáciami a súbormi mohla vydávať Kalendár podujatí so zoznamom kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, ktorý sa bude distribuovať aj v okolitých obciach. Optimálne by Kalendár podujatí mohol informovať aj o kultúrnom a spoločenskom dianí v okolitých obciach v rámci trojuholníka miest Sereď-Šaľa-Galanta, prípadne v spolupráci s najbližšími obcami, s ktorými je už v súčasnosti spolupráca najintenzívnejšia (Pata, Hájske, Šintava, Vinohrady).

→ **Väzba na cieľ:** C.5 Sformovanie podporných kapacít pre rozvoj cestovného ruchu a kultúrnu výmenu

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s okolitými obcami

- **Náklady:**
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:** 2007

→ **C.6.1 Dobudovanie areálu futbalového ihriska**

Projekt dobudovania areálu bude pozostávať z viacerých čiastkových aktivít:

- (1) dokončenie (skolaudovanie) rozostavanej prevádzkovej budovy
- (2) výstavba tribúny s miestami na sedenie
- (3) oživenie trávnik a výsadba vegetácie
- (4) vybudovanie menších polyfunkčných ihrísk pre iné športy (v rámci areálu)

- **Väzba na cieľ:** C.6 Dostatočné možnosti pre aktívny oddych obyvateľov
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:** 1-3 mil. Sk
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:** 2006-2007

→ **C.6.2 Vybudovanie detských ihrísk na voľných plochách v obytnom území**

Na voľných plochách v rámci obytného územia, ktoré presnejšie vymedzuje územný plán, sa postupne zrekonštruujú alebo vybudujú nové detské ihriská a vybaví sa atrakciami pre deti (preliezačky), jedno z ihrísk by malo byť určené aj pre dopravnú výchovu. Podmienkou je majetkové vysporiadanie príslušných pozemkov.

- **Väzba na cieľ:** C.6 Dostatočné možnosti pre aktívny oddych obyvateľov
- **Zodpovedný subjekt:** obec
- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:** 2008-2010

5.4 Opatrenia a aktivity pre kľúčovú oblasť D – Rozvoj podnikania a služieb

Hospodárska základňa obce by sa mala posilniť, pretože súčasné podniky zabezpečujú pracovné miesta len pre malú časť ekonomicky aktívnych obyvateľov a ostatní sú nútení za prácou dochádzať aj do vzdialenejších miest. Pre vznik väčšieho výrobného závodu je tu pritom mimoriadny polohový potenciál, podporený veľmi dobrou dopravnou dostupnosťou. Návrhy na jeho využitie podrobnejšie opisujú viaceré súvisiace projekty tejto kľúčovej oblasti. Priemyselná zóna poskytuje možnosti pre lokalizáciu viacerých podnikov, pričom by okrem logistických a skladových areálov mali byť zastúpené aj podniky ľahkej priemyselnej výroby, ktoré by obci priniesli väčší počet pracovných príležitostí.

Je tiež potrebné povzbudzovať „podnikateľského ducha“ miestnych obyvateľov a poskytovať im podporu vo forme poradenstva a perspektívne aj prenajímateľných priestorov. V tejto kľúčovej oblasti sú zaradené aj niektoré aktivity spadajúce do sektora služieb.

→ D.1.1 Projekt „Malé business-centrum“

Business-centrum by poskytovalo kancelárske priestory a nadväzujúce služby (prenájom technického vybavenia – počítače, kopírky) pre miestnych podnikateľov, so zameraním na progresívny sektor nevýrobného podnikania, ktorý má potenciál produkovať vyššiu pridanú hodnotu. Cieľom je zamedziť odlevu podnikateľského potenciálu do miest, kde je rozvinutá infraštruktúra služieb pre podnikateľov a dostatočná ponuka priestorov. Predpokladaným miestom lokalizácie je budova kultúrneho domu po vymiestnení obecného úradu.

→ **Väzba na cieľ:** D.1 Podpora drobného podnikania a podnikateľských ambícií miestnych obyvateľov

→ **Zodpovedný subjekt:**

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** ERDF

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ D.1.2 Poradenstvo a kurzy pre podnikateľov

Obsahom projektu je poskytovanie právneho a ekonomického poradenstva, s dôrazom na účtovníctvo formou kurzov, školení alebo stálej poradenskej služby (vo väzbe na projekt business-centra, prípadne aj v skorších fázach).

→ **Väzba na cieľ:** D.1 Podpora drobného podnikania a podnikateľských ambícií miestnych obyvateľov

- **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s podnikateľmi (a ZŠ)
- **Náklady:**
- **Financovanie:**
- **Obdobie realizácie:**

→ **D.2.1 Technicko-plánovacia príprava zámeru priemyselnej zóny**

Technicko-plánovacia príprava bude zahŕňať spracovanie nasledujúcich štúdií a projektov:

- (1) územno-technické podklady pre územie navrhovanej priemyselnej zóny
- (2) vykonávacie projekty pre výstavbu zariadení technickej infraštruktúry a dopravnej obsluhy

→ **Väzba na cieľ:** D.2 Využitie polohového potenciálu obce pre rozvoj výroby a vznik nových pracovných príležitostí

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:** ERDF

→ **Obdobie realizácie:** 2006

→ **D.2.2 Investičná príprava pozemkov pre priemyselnú zónu**

Investičná príprava bude zahŕňať nasledujúce činnosti:

- (1) výkup pozemkov
- (2) výstavbu prípojok sietí technickej infraštruktúry – postupne, podľa záujmu a aktuálnych zámerov investorov

→ **Väzba na cieľ:** D.2 Využitie polohového potenciálu obce pre rozvoj výroby a vznik nových pracovných príležitostí

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:** 25 mil. Sk

→ **Financovanie:** súkromné zdroje, dotácie

→ **Obdobie realizácie:** 2007-09

→ D.2.3 Komunikácia s potenciálnymi investormi

Komunikácia s potenciálnymi investormi bude zahŕňať nasledujúce činnosti:

(1) aktivity na podporu a získanie vhodných investorov, ktorí by maximalizovali pozitívne efekty lokalizácie výroby z hľadiska zamestnanosti, štruktúry a perspektívy stability pracovných miest, pri minimalizácii negatívnych dopadov na životné prostredie a život v obci.

(2) zvážiť komunikáciu so SARIO, zaradenie pozemkov do katalógu investičných príležitostí

(3) prípadne ciele rokovania obce s potenciálnymi investormi a príprava stručných informačných materiálov o lokalite priemyselného parku v anglickom jazyku

→ **Väzba na cieľ:** D.2 Využitie polohového potenciálu obce pre rozvoj výroby a vznik nových pracovných príležitostí

→ **Zodpovedný subjekt:** obec

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** 2007-09

→ D.3.1 Zóna malého podnikania

V zmysle odporúčania územného plánu výhľadovo všetky prevádzky priemyselnej výroby rozptýlené po obci postupne orientovať do nových lokalít určených pre výrobné funkcie (napr. lokalita Kapustnice). Obec určí opatrenia pre motivovanie podnikateľov, aby svoje prevádzky presunuli do novej lokality.

→ **Väzba na cieľ:** D.3 Odsunutie výrobných prevádzok z centra obce

→ **Zodpovedný subjekt:** obec v spolupráci s podnikateľmi

→ **Náklady:**

→ **Financovanie:**

→ **Obdobie realizácie:** výhľad

→ D.4.1 Verejne prístupný internet v knižnici

Projekt počíta s inštaláciou cca 2-3 počítačov s pripojením na internet v priestoroch obecnej knižnice. Je potrebné zabezpečiť dohľad (pracovníčka knižnice) a stanoviť pravidlá pre využívanie tejto služby (mala by byť bezplatná, pri limitovanom čase na 1 návštevníka).

- **Väzba na cieľ:** D.4 Rozšírenie ponuky služieb pre obyvateľov
- **Zodpovedný subjekt:** obec (MKS)
- **Náklady:** prevádzkové náklady
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:** 2007

→ **D.4.2 Poriadanie výpredajov nepotrebných vecí**

V pravidelných intervaloch sa v obci niekoľkokrát ročne uskutočnia vo viacerých zapojených domácnostiach a na vyhradených priestranstvách predajné a darovacie burzy domáceho zariadenia. Výpredaje môžu organizovať aj podnikatelia a iné subjekty (aj vzhľadom na predchádzajúce aktivity - napr. odpredaj zhabaných predmetov z colného skladu).

- **Väzba na cieľ:** D.4 Rozšírenie ponuky služieb pre obyvateľov
- **Zodpovedný subjekt:**
- **Náklady:**
- **Financovanie:** obec
- **Obdobie realizácie:**

→ **D.5.1 Propagačno-informačný leták o vízii budúceho rozvoja obce**

Informačný leták vo farebnom obrázkovom prevedení formátu A4 bude pripravený na základe postra spracovaného ako súčasť PHSR a bude obsahovať sumarizáciu základných cieľov, aktivít a projektov rozvojovej stratégie obce Šoporňa, t.j. informácie orientované do budúcnosti, dôležité pre potenciálnych investorov, informujúce o investičných možnostiach v obci.

- **Väzba na cieľ:** D.5 Prezentačné materiály obce pre externé cieľové skupiny
- **Zodpovedný subjekt:** P.T. Ecocity
- **Náklady:** –
- **Financovanie:** –
- **Obdobie realizácie:** 2006

6. Realizácia programu rozvoja

6.1 Organizačné zabezpečenie realizácie

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych rámcových projektov v podobe akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné sformovať organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov. Takouto organizačnou štruktúrou môže byť napríklad špeciálna pracovná skupina. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Úlohou pracovnej skupiny nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že väčšina projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny. Ďalšie praktické aspekty činnosti pracovnej skupiny sú opísané v kapitole 6.3.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole 5, kde je pre každý projekt stanovený subjekt zodpovedný za realizáciu, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec, resp. iné organizačné zložky správy obce (komisie, MKS). Ďalšími významnými partnermi pri napĺňaní rozvojovej stratégie budú:

- miestni podnikatelia
- miestne spolky a organizácie (MO Matice slovenskej, Slov. zväz záhradkárov)

Viacere projekty a opatrenia majú regionálny dosah a nie je možné realizovať ich bez partnerstva/spolupráce s inými obcami alebo inými externými subjektmi ako napríklad:

- regionálne a mikroregionálne združenia obcí (Združenie pre rozvoj mikroregiónu Vážska vodná cesta)
- regionálna samospráva a nepodnikateľské subjekty (Trnavský samosprávny kraj, RRA Galanta)
- regionálna vodárenská spoločnosť (Západoslovenská vodárenská spoločnosť Nitra)
- centrálné orgány a subjekty (MVRR, SARIO, Slov. správa ciest)
- potenciálni investori

6.2 Finančné zabezpečenie realizácie a možnosti využitia fondov EÚ

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole 5 definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Okrem toho pre vybrané kľúčové projekty, ktoré budú mať hlavný dopad na rozvoj obce a predpokladá sa ich kofinancovanie zo štrukturálnych fondov EÚ, bude pripravený

podrobnejší rozpis nákladov v podobe finančnej tabuľky, vyhotovenej podľa metodickéj príručky MVRR. Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť (s výnimkou projektov, pre ktoré boli spracované štúdie uskutočniteľnosti –kap. 8), bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne, vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šoporňa, budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

→ Verejné zdroje

Ako ukázala analýza rozpočtovej situácie, zdroje obce aj v prípade optimálneho vývoja umožňujú realizovať len menšie investičné akcie. Pre väčšie projekty bude preto nutné získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Väčšina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. Z neho môžu obce pri výstavbe obecných nájomných bytov podľa stanovených kritérií. Od roku 2006 sa obnovujú možnosti získania grantov na projekty zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia z Environmentálneho fondu. Isté možnosti pre financovanie menších projektov v oblasti kultúry a športu vyplývajú z výziev vypisovaných Trnavským samosprávnym krajom.

→ Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s

príspevkami zo súkromných zdrojov, prípadne sa budú realizovať v spolupráci s verejným sektorom.

→ Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Je založená na štyroch štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pre naše územie nie je relevantný

Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov obce Šoporňa sa počíta s využitím zdrojov z fondu ERDF. Ide predovšetkým o investičné projekty Priority A, z ktorých väčšia časť patrí medzi obzvlášť finančne náročné projekty.

Zdroje z ESF budú využívané v menšej miere a nepriamo, prostredníctvom ÚPSVaR na podporu tvorby pracovných miest a využitie nezamestnaných na verejnoprospešné činnosti.

Okrem štrukturálnych fondov poskytuje EÚ priamu finančnú pomoc aj z Kohézneho fondu. V prípade obce Šoporňa sa z tohto fondu pokryjú náklady na výstavbu kanalizácie v rámci integrovaného zámeru regionálnej vodárenskej spoločnosti.

Pri zámere čerpania štrukturálnych fondov je potrebné pamätať na to, že z nich je v prípade územia spadajúceho pod Cieľ 1 (celé územie SR okrem Bratislavy) možné pokryť maximálne 75% oprávnených nákladov (v prípade verejného sektora). Ďalších 20% je spolufinancovaných zo štátneho rozpočtu. Konečný prijímateľ je povinný znášať 5% z celkových oprávnených nákladov. V praxi však je potrebné z obecného rozpočtu financovať väčší podiel, keďže nie všetky náklady spadajú do kategórie oprávnených výdavkov. Z tohto dôvodu sa skutočný podiel spolufinancovania obce môže zvýšiť až na 20% i viac. Ak je konečným prijímateľom súkromná firma, výška príspevku zo štrukturálnych fondov je nižšia a predstavuje maximálne 35% z celkových oprávnených nákladov. V tomto prípade sa na poskytovanie podpory vzťahujú pravidlá štátnej pomoci, ktoré určujú intenzitu štátnej pomoci diferencovane pre rôzne účely (v zmysle Zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci).

V aktuálnom programovom období vzhľadom k veľkému počtu neuspokojených žiadostí (v príslušných opatreniach OP Základná infraštruktúra) už nebudú otvorené ďalšie výzvy na podávanie projektov relevantné pre obce, preto sa nadväznosťou navrhovaných aktivít na

opatrenia a aktivity sektorových operačných programov aktuálneho programového obdobia nezaobráame.

V nasledujúcom programovom období na roky 2007-2013 sa predpokladá vyšší objem finančných zdrojov, o ktoré sa bude môcť uchádzať verejný sektor, predovšetkým obce. Národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu stanovuje Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky na roky 2007–2013. Kohézna politika EÚ sa bude uskutočňovať prostredníctvom sústreďovania intervencií z fondov na tri hlavné ciele:

- konvergenciu
- regionálnu konkurencieschopnosť a zamestnanosť
- európsku územnú spoluprácu

Oproti aktuálnemu programovému obdobiu sa počet operačných programov rozšíri na desať, z toho z hľadiska územného začlenenia obce na úrovni NUTS-II je relevantných osem operačných programov (v zátvorke je názov financujúceho fondu):

- Doprava (ERDF, Kohézny fond)
- Životné prostredie (ERDF, Kohézny fond)
- Regionálny operačný program (ERDF)
- Znalostná ekonomika (ERDF)
- Zdravotníctvo (ERDF)
- Zamestnanosť a sociálna inklúzia (ESF)
- Vzdelávanie (ERDF)
- Infraštruktúra vzdelávania (ERDF)

Obce ako oprávnení prijímatelia pomoci sa budú môcť uchádzať o finančný príspevok z operačných programov Životné prostredie, Znalostná ekonomika, Vzdelávanie a predovšetkým z Regionálneho operačného programu, a to na nasledujúce aktivity (v zmysle predbežnej definície jednotlivých opatrení):

- Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia materských a základných škôl
- Budovanie nových zariadení sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
- Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zariadení sociálnych služieb
- Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zdravotníckych zariadení
- Modernizácia regionálnej a miestnej infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií
- Revitalizácia a hospodárske využitie pamiatkových objektov v území
- Modernizácia a budovanie regionálnych komunikácií zaisťujúcich dopravnú obslužnosť regiónu (len VÚC)

- Regenerácia sídiel
- Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu

Vzhľadom k tomu, že vo fáze spracovania tohto dokumentu nie sú ešte pripravené definitívne verzie operačných programov na nasledujúce programové obdobie, nie je možné presne určiť projekty a aktivity, ktoré bude možné kofinancovať z fondov EÚ.

Obce sa ďalej môžu uchádzať o prostriedky zo špeciálnych programov, tzv. Iniciatív Spoločenstva. Z celkového počtu 4 iniciatív sú pre SR na skrátené programovacie obdobie rokov 2004-2006 otvorené iniciatívy INTERREG III a EQUAL. V budúcom programovacom období budú ďalej otvorené aj iniciatívy URBAN II a LEADER+. Z nich možnosti získania finančných prostriedkov pre obce môže ponúknuť iniciatíva LEADER+ cielená na podporu spájania aktívnych subjektov vo vidieckych komunitách a ekonomickej sfére pri hľadaní nových miestnych stratégií udržateľného rozvoja.

→ Finančná tabuľka pre vybrané projekty*

Rok / Opatrenie (projekt)	Opráv. náklady v tis. Sk A=B+H+ CH	Verejné zdroje						Súkrom. zdroje H	EIB CH
		VZ spolu B=C+D	Fond EÚ C	Národné verejné zdroje			Miestne zdroje G		
				Národné verejné zdroje spolu D=E+F+G	Štátny rozpočet E	Regionál. zdroje F			
2006									
-									
2007									
A.6.1	18.3		13.225		3.46		0.8		
2008									
A.6.1	17		13		3.5		0.9		
2009									
A.6.1	17		13		3.5		0.9		
Spolu									
A.6.1	52.300		39.225		10.460		2.600		

* tabuľka pre ďalšie projekty sa vyplní po upresnení ich rozpočtu

6.3 Praktické pokyny pre spravovanie programového dokumentu

Monitorovanie plnenia strategického plánu

Úloha monitorovať (sledovať) zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov) bude delegovaná na organizačné štruktúry (pracovnú skupinu) zodpovedné za implementáciu strategického plánu.

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach približne raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Príprava operatívnych plánov na nasledujúci kalendárny rok

Pre každý kalendárny rok, vo väzbe na prípravu rozpočtu a zasadnutie pracovnej skupiny, odporúčame pripraviť operatívny plán. Operatívny plán by pre jednotlivé aktivity, opatrenia a rámcové projekty podrobne definoval úlohy a kroky potrebné pre ich realizáciu v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov. Verejnosť by mala byť o plnení ročných operačných plánov informovaná formou každoročných správ.

Aktualizácia programového dokumentu

Skutočnosti zistené pri monitorovaní budú slúžiť pre uskutočnenie revízie aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Plánované projekty a aktivity možno považovať za splnené, ak boli realizované v opísanom rozsahu a v stanovenom čase, ktoré sú ekvivalentom ukazovateľov úspešnosti projektu.

Po uplynutí 8 - ročného plánovacieho horizontu sa odporúča vypracovanie nového strategického programového dokumentu. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Na základe operačných programov budúceho programovacieho obdobia by sa mala preveriť kompatibilita navrhovaných opatrení a aktivít s prioritami a opatreniami nových sektorových operačných programov, ako aj nové možnosti financovania projektov a tomu prispôbiť výber nových projektov.

Dokladovanie súladu projektu / aktivity s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

V prípade uchádzania sa o finančnú podporu na projekty z fondov Európskej Únie a z iných verejných fondov je obvykle potrebné dokladovať súlad projektu s cieľmi a opatreniami miestnej rozvojovej stratégie, ktorým je program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Súlad dokladujú žiadatelia z verejného sektora (obec), ako aj zo súkromného sektora (podnikatelia). Pre tieto účely nie je nutné predkladať kópiu kompletného dokumentu, postačia len vybrané časti dokumentu v rozsahu „schémy vybraných častí programu rozvoja obce“ (kap. 9.1). Pre dokladovanie súladu projektu, resp. celého

programového dokumentu s prioritami a opatreniami hierarchicky nadradených programových dokumentov regionálneho rozvoja – PHSR samosprávneho kraja odporúčame predkladať kópiu tabuľkového prehľadu v kapitole 7.

Komunikácia so samosprávnym krajom

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr – krajského samosprávneho orgánu a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry. Vo fáze realizácie a aktualizácie programu rozvoja sa odporúča oboznamovať samosprávny kraj so základnými informáciami o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ. Tieto projekty by mali byť zaradené do pravidelne aktualizovanej prílohy Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, ktorá má charakter zásobníka projektov obcí.

7. Väzby na nadradené plánovacie a programové dokumenty

7.1 Väzby programu rozvoja obce Šoporňa na priority a opatrenia Stratégie rozvoja Trnavského samosprávneho kraja

Ciele a aktivity/projekty PRO	Adekvátne priority a opatrenia PHSR TTSK
<p>Cieľ D.1 Podpora drobného podnikania a podnikateľských ambícií miestnych obyvateľov</p> <p>D.1.1 Projekt „Malé business-centrum“</p>	<p>Priorita c. 2.1 Rozvoj priemyslu a služieb založený na využití domácich zdrojov</p> <p>Opatrenie 2.1.2 Budovanie inkubátorov pre malých a stredných podnikateľov, priemyselných parkov a podpora budovania a rekonštrukcia infraštruktúry</p>
<p>Cieľ D.2 Využitie polohového potenciálu obce pre rozvoj výroby a vznik nových pracovných príležitostí</p> <p>D.2.1 Technicko-plánovacia príprava zámeru priemyselnej zóny</p>	
<p>Cieľ C.2 Rozvoj pririečnej turistiky</p> <p>C.2.1 Vybudovanie prístaviska rekreačných plavidiel</p> <p>C.2.2 Požičovne športových potrieb</p> <p>C.2.3 Veslárske preteky</p>	<p>Priorita c. 2.2 Rozvoj cestovného ruchu</p> <p>Opatrenie 2.2.1 Budovanie a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu</p> <p>Relevantné aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova pamiatok všetkých druhov pre ich ďalšie využitie v CR - vybudovanie poradenských a turisticko - informačných centier
<p>Cieľ C.3 Rozšírenie príležitostí pre individuálnu rekreáciu</p> <p>C.3.1 Vymedzenie nástupných bodov pre rekreačné aktivity</p> <p>C.3.2 Penzión pre individuálnu rekreáciu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výstavba, modernizácia a rekonštrukcia komplexných rekreačných centier, stredísk a zariadení cestovného ruchu - rozvoj kultúrnych aktivít (festivaly, prezentácia zvykov a tradícií) - dokumentovanie technologických postupov a rôznych tradičných a špeciálnych techník ľudového umenia
<p>Cieľ C.5 Sformovanie podporných kapacít pre rozvoj cestovného ruchu a kultúrnu výmenu</p> <p>C.5.1 Zriadenie informačného centra</p> <p>C.5.2 Informačná tabuľa o obci</p> <p>C.5.3 Kalendár udalostí, podujatí a slávností</p>	<p>Opatrenie 2.2.2 Podpora malého a stredného podnikania v oblasti cestovného ruchu</p> <p>Opatrenie 2.2.3 Prezentácia regiónu, tvorba informačných systémov</p>
<p>Cieľ C.4 Rozvoj agroturistiky</p> <p>C.4.1 Vznik agroturistických aktivít v majeri Štrkovec</p>	<p>Priorita c. 3.1 Podpora produktívneho a trvalo udržateľného rozvoja vidieka</p> <p>Opatrenie 3.1.6 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností</p> <p>Relevantné aktivity:</p>

Ciele a aktivity/projekty PRO	Adekvátne priority a opatrenia PHSR TTSK
	- výroba tradičných materiálov a produktov, - pre rozvoj turistických aktivít výstavba a rekonštrukcia agroturistických zariadení,
Cieľ A.2 Riešenie dopravných problémov A.2.1 Preskúmanie možností odklonu tranzitnej dopravy mimo obce A.2.2 Opatrenia na ukľudnenie dopravy prechádzajúcej cez obec A.2.3 Rekonštrukcia miestnych komunikácií A.2.5 Spojovacia cesta do Hájskeho	Priorita c. 5.1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry Opatrenie 5.1.1.2 Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry Relevantné aktivity: - vybudovanie resp. rekonštrukcia ciest I., II. a III. triedy a miestnych komunikácií - zrealizovanie obchvatov miest a obcí
Cieľ A.1 Dobudovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry A.1.1 Dobudovanie kanalizácie vo zvyšnej časti obce A.1.2 Rekonštrukcia vodovodu v osade Štrkovec	Priorita 5.2.1 Budovanie a rozvoj environmentálnej infraštruktúry Opatrenie 5.2.1.1 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd Relevantné aktivity: - budovanie a rozvoj zariadení na distribúciu pitnej vody, - budovanie a rekonštrukcia kanalizačných sietí a ČOV
Cieľ A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov A.4.1 Rekonštrukcia technického vybavenia budovy ZŠ	Priorita c. 5.3.1 Infraštruktúra škôl, školských a vzdelávacích zariadení Opatrenie 5.3.1.1 Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry Relevantné aktivity: – zatepľovanie objektov, rekonštrukcia striech a fasád, výmena okien a zastaralého technického vybavenia
Cieľ A.6 Doplnenie infraštruktúry pre sociálnu starostlivosť A.6.1 Dom sociálnych služieb pre seniorov	Priorita c. 5.3.2 Sociálna infraštruktúra Opatrenie 5.3.2.1 Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry
Cieľ A.4 Zlepšenie úžitkových a prevádzkových vlastností verejných budov A.4.3 Prestavba a dostavba budovy kultúrneho domu	Priorita c. 5.3.4 Kultúrna infraštruktúra Opatrenie 5.3.4.1 Budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry
Cieľ B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií	Priorita c. 5.3.6 Rozvoj obcí, miest a regiónu Opatrenie 5.3.6.2 Renovácia a rozvoj obcí a

Ciele a aktivity/projekty PRO	Adekvátne priority a opatrenia PHSR TTSK
B.3.1 Galéria maliara Dubrovského	zachovanie dedičstva vidieka
B.3.2 Skanzen „Sedliacky dom“	Relevantné aktivity:
B.3.3 Projekt „Dvor remesiel“	– úprava verejných priestranstiev, parkov, chodníkov, potokov, vodných plôch
Cieľ B.5 Zlepšovanie vzhľadu obce	– oživenie tradičných remesiel, rekonštrukcia a budovanie remeselných dvorov
B.5.1 Prestavba verejných priestorov v centre obce	– rekonštrukcia a výstavba vodovodných, plynových a kanalizačných potrubí
B.5.2 Inštalovanie úžitkových prvkov malej architektúry na verejných priestranstvách a uliciach	

8. Štúdie uskutočniteľnosti pre vybrané projekty

Účel štúdií uskutočniteľnosti

Štúdia uskutočniteľnosti (ang. Feasibility study) je nástrojom pre posúdenie realizovateľnosti projektu predovšetkým z finančného hľadiska – účelom je zhodnotenie efektívnosti využitia potenciálne vložených finančných prostriedkov. Súhrnne a zo všetkých realizačne významných hľadísk popisuje investičný zámer a zhodnotí možnosti uskutočnenia projektu.

Štúdie uskutočniteľnosti, ktoré sú samostatnou časťou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šoporňa sa zaoberajú vybranými projektmi (opatreniami) navrhnutými v rámci implementačnej časti PHSR obce. Tieto projekty predstavujú hlavné piliere realizácie stratégie v jednotlivých kľúčových oblastiach. Dokázaním realizovateľnosti týchto projektov sa preto preukazuje relevantnosť celej stratégie.

Pre spracovanie štúdií uskutočniteľnosti boli vybrané tieto 3 projekty:

- Dom sociálnych služieb pre seniorov (kľúčová oblasť A)
- Prezentácia miestnych tradícií – skanzen, galéria (kľúčová oblasť B)
- Rozvoj pririečnej turistiky (kľúčová oblasť C)

Ide prevažne o investičné zámery s doplňujúcimi neinvestičnými nákladmi (náklady na prevádzku, propagáciu atď.).

Vzhľadom k tomu, že uvedené projekty sa budú pripravovať na realizáciu až v ďalšom časovom slede, nie je v súčasnosti možné detailné hodnotenie, najmä v časti finančnej analýzy (náklady sú vyčíslené orientačne; nie je možné jednoznačné určenie zdrojov financovania), preto boli štúdie spracované ako úvodné štúdie uskutočniteľnosti (Pre-feasibility study) a boli zvažované viaceré alternatívy. Upresnenie vstupných údajov bude možné až po podrobnejšej projektovej príprave.

Obsah a metodický postup spracovania štúdií uskutočniteľnosti vychádzajú zo všeobecne platných pravidiel a metód ekonomických analýz, ako aj z odporúčaní MVRR k spracovaniu štúdií uskutočniteľnosti pre projekty, ktoré majú byť spolufinancované z fondov EÚ.

Všetky štúdie uskutočniteľnosti sú spracované v nasledujúcej štruktúre:

1. Opis projektu

- základné informácie o projekte, ktorý je predmetom štúdie, lokalizácia, opis produktov a služieb vyplývajúcich z realizácie projektu a pod.

2. Analýzy trhu a potenciálneho dopytu

- identifikácia trhového potenciálu nevyhnutného pre rentabilnosť projektu

3. Marketingová stratégia

- opis stratégie potrebnej na dosiahnutie žiadúceho postavenia na trhu, nástroje marketingovej komunikácie produktu

4. Organizačné zabezpečenie projektu

- určenie subjektu, ktorý bude projekt realizovať a určenie spolupracujúcich a ďalších zaangažovaných subjektov

5. Harmonogram realizácie projektu

- rozdelenie projektu na etapy a časový rozpis realizácie jednotlivých etáp

6. Finančná analýza projektu

- základná kalkulácia nákladov a výnosov, náklady v rozdelení na investičné náklady, prevádzkové náklady, mzdové náklady
- analýza návratnosti investície – výpočet návratnosti tej časti investície, na ktorú projekt musí zarobiť, t.j. bez nenávratného finančného príspevku, ak sa s takýmto príspevkom uvažuje. Pre posúdenie návratnosti investície sa použila metóda výpočtu Čistej súčasnej hodnoty (NPV, z ang. Net Present Value), ktorá vyjadruje rozdiel medzi diskontovanými peňažnými príjmami z investície a kapitálovými výdavkami. Platí, že projekt je ziskový, ak je hodnota NPV väčšia ako nula, to znamená, že generuje viac peňazí, ako je suma potrebná na začatie investície.
- ekonomická analýza – pri projektoch generujúcich aj nefinančné benefity

7. Predpokladané dopady projektu

- dopady na životné prostredie
- ďalšie ekonomické a sociálne dopady

8. Rizikové faktory realizácie projektu

- vymedzenie najväčších zdrojov rizík v rámci projektu, prípadne uvedenie ich pravdepodobnosti a možných preventívnych opatrení

9. Záverečné zhrnutie

- výsledné odporúčanie pre realizáciu projektu, celkové zhrnutie prínosu a realizovateľnosti projektu s ohľadom na možné riziká a podmieňujúce faktory, odporúčanie najvhodnejšej alternatívy realizácie

8.1 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Dom sociálnych služieb pre seniorov“

Opis projektu

Projekt s označením A.6.1 „Dom sociálnych služieb pre seniorov“ je viazaný na cieľ A.6 „Doplnenie infraštruktúry pre sociálnu starostlivosť“. Zariadenie vznikne rekonštrukciou a technickou adaptáciou staršej budovy v centre obce – bývalého objektu ZŠ a MŠ. Bude poskytovať komplexnú starostlivosť pre občanov tretieho veku – penziónové ubytovanie a stálu opatrovateľskú starostlivosť. V objekte je možné zriadiť 30-40 dvojlôžkových izieb, to znamená kapacitu zariadenia 60-80 miest.

Analýzy trhu a potenciálneho dopytu

Starnutie populácie a perspektíva presunu populačne početných ročníkov z produktívneho do poproduktívneho veku prináša zvýšenie záujmu o zariadenia poskytujúce komplexné služby tejto vekovej kategórii obyvateľov. Tento záujem je už v súčasnosti vysoký a existujúce zariadenia ho kapacitne nedokážu pokryť, pričom v budúcnosti sa vzhľadom na demografický vývoj predpokladá ďalší nárast záujmu.

Dopyt sa sústreďuje predovšetkým na zariadenia poskytujúce služby stredného štandardu, dostupné aj pre obyvateľov s priemernými a sčasti aj podpriemernými dôchodkovými príjmami. Vyhľadávané sú zariadenia, ktoré poskytujú komplexné služby zahŕňajúce okrem ubytovania a stravovania aj kvalifikovanú ošetrovateľskú službu, možnosti spoločenského vyžitia, ako aj rôzne pobytové formy – trvalé ubytovanie, denný stacionár.

Marketingová stratégia

Zariadenie sa bude orientovať na cieľovú skupinu seniorov, predovšetkým z obce Šoporňa a Ďalších obcí Trnavského kraja. Obec, resp. prevádzkovateľ stanoví kritériá pre prijímanie klientov. Cieľom je uspokojiť čo najširšiu skupinu záujemcov pri zabezpečení rentability zariadenia.

Organizačné zabezpečenie projektu

Prevádzku zariadenia bude zabezpečovať nezisková organizácia, vzhľadom k tomu, že táto organizačná forma je oprávneným žiadateľom o nenávratný príspevok z fondov EÚ; do úvahy prichádzajú aj iné alternatívy – súkromný prevádzkovateľ alebo obec. Obec pre tento účel iniciovala založenie neziskovej organizácie.

Harmonogram realizácie projektu

Podľa PHSR je realizácia projektu plánovaná na obdobie rokov 2007-2009. Predpokladaná doba realizácie projektu, vrátane projektovej prípravy je 2 roky. Investičná časť projektu bude pozostávať z nasledujúcich etáp:

- projektová príprava
- stavebné rekonštrukčné práce (dispozičné prispôsobenie objektu novým nárokom, vybudovanie deliacich priečok)
- realizácia technického a interiérového zariadenia/vybavenia
- úpravy areálu (exteriérové zariadenie, záhradné úpravy)

Finančná analýza projektu

Kalkulácia nákladov:

Investičné náklady:

- projektová dokumentácia – 0,8 mil. Sk
- stavebné rekonštrukčné práce v exteriéri – 5 mil. Sk

- stavebné rekonštrukčné práce v interiéri (dispozičné prispôsobenie objektu novým nárokom, vybudovanie deliacich priečok, elektroinštalácie, kuchyňa, vykurovanie) – 35 mil. Sk
- technické zariadenia – 3 mil. Sk
- interiérové zariadenie a vybavenie – 8 mil. Sk
- úpravy areálu (exteriérové zariadenie, záhradné úpravy) – 0,5 mil. Sk

Investičné náklady spolu: 52,3 mil. Sk

Z toho:

- (predpokladaný) nenávratný príspevok na investičné náklady z fondov EÚ (vo výške 95%): 49,7 mil. Sk
- spolufinancovanie: 2,6 mil. Sk

Prevádzkové náklady:

- náklady na energie a materiál: 1,7 mil. Sk / rok
- nájomné: 0,2 mil. Sk / rok

Mzdové náklady:

- správca zariadenia: 0,7 mil. Sk / rok
- ošetrovateľská služba: 0,6 mil. Sk / rok
- ďalší a pomocný personál: 1,1 mil. Sk / rok

Neinvestičné náklady spolu: 4,3 mil. Sk / rok

Kalkulácia výnosov:

- platby klientov: 2,5 mil. Sk / rok (35 x 0,06 x 12)
- nárokovateľné dotácie: 2,5 mil. Sk / rok

Výnosy spolu: 5 mil. Sk / rok

Výpočet Čistej súčasnej hodnoty:

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

kde

P - peňažné príjmy z investície v jednotlivých rokoch životnosti $n = 5$ mil. Sk x n

n - jednotlivé roky životnosti = 10

i - je úroková miera (úrok v %/100) = 0,04

K - investičné náklady (bez nenávratného príspevku) = 2,6 mil. Sk + prevádzkové náklady

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

$$NPV = 50 \times 1/(1+0,04)^{10} - 2,6 - 43$$

$$NPV > 0$$

Z finančnej analýzy vyplýva, že v prípade získania nenávratného finančného príspevku je projekt rentabilný. Doba návratnosti investície za týchto podmienok je 10 rokov.

Predpokladané dopady projektu

Projekt nebude mať žiadne negatívne dopady na životné prostredie. Najvýznamnejšie pozitívne dopady projektu sa týkajú sociálnej oblasti. Prevádzkovaním zariadenia sa zlepší dostupnosť sociálnych služieb pre obyvateľov obce a zabezpečí dostatočný životný štandard pre dôchodcov, najmä pre osoby žijúce osamelo a/alebo vyžadujúce opatrovateľskú starostlivosť. Projekt zároveň vytvorí nové pracovné miesta (min. 4), pričom vytvorené pracovné miesta budú stále, na rozdiel od sezónneho charakteru zamestnanosti v poľnohospodárstve a cestovnom ruchu.

Rizikové faktory realizácie projektu

Primárnym rizikom je hrozba neúspechu žiadosti o získanie doplňujúcich finančných zdrojov z fondov EÚ. V takomto prípade sú možnosti realizácie projektu v danom rozsahu výrazne limitované. Ďalšie riziká sa môžu vyskytnúť v priebehu realizácie projektu, resp. počas prevádzky zariadenia:

- zmeny legislatívy a ďalších predpisov, ktoré vymedzujú prevádzkovanie sociálnych služieb (napr. zmeny oprávnených žiadateľov o nenávratný príspevok alebo dotáciu)
- zmeny v dotačnej politike (zníženie dotácie na obyvateľa, alebo nepravidelná valorizácia príspevku nepokrývajúca zvyšujúce sa prevádzkové náklady)

Záverčné zhrnutie

Realizácia projektu a následná prevádzka zariadenia bude rentabilná v prípade získania externého príspevku na pokrytie investičných nákladov. Prevádzkové náklady budú hradené z príspevkov klientov využívajúcich služby zariadenia a z nárokovateľných dotácií. Pokrytie úplných nákladov na vybudovanie a prevádzku zariadenia (t.j. vrátane investičných nákladov) výhradne z príspevkov klientov by bolo možné len pri orientácii na klientelu s nadpriemernými príjmami a dôchodkami s mesačným príspevkom 20 tis. Sk na osobu. Tým by sa však poprel hlavný cieľ zariadenia poskytovať sociálne služby tohto druhu obyvateľom obce.

8.2 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Prezentácia miestnych tradícií – skanzen, galéria“

Opis projektu

Projekt integruje viacero čiastkových projektov spadajúcich pod cieľ B.3 Ďalšie rozvíjanie a prezentácia miestnych tradícií. Ide o tieto projekty:

- B.3.1 Galéria maliara Dubrovského
- B.3.2 Skanzen „Sedliacky dom“
- B.3.3 Projekt „Dvor remesiel“ (nie je zahrnutý vo finančnej analýze)

Predpokladá sa priestorová integrácia v rámci jedného objektu alebo areálu, alternatívne je možná aj nezávislá realizácia jednotlivých projektov alebo len jeho častí.

Galéria a skanzen budú zriadené v tradičnom ľudovom dome s pozdĺžnym radením priestorov a prislúchajúcom dvore. Objekt by mal byť v priaznivej polohe vo vzťahu k centru obce a jeho stavebno-technický stav by mal byť v súlade s plánovaným využitím. V časti objektu sa zriadi galéria zachovaných výtvarných diel miestneho rodáka, maliara A. Dubrovského (zbiery sa prenesú z priestorov ZŠ, kde sú v súčasnosti provizórne umiestnené).

V ďalšej časti objektu, prípadne na exteriérových plochách sa vytvorí prezentácia remeselné a umelecké tradície obce, vrátane výšiviek a čipiek, históriu obce a remesiel (Skanzen „Sedliacky dom“), pričom sa využije aj existujúca expozícia (izba tradícií), ktorá sa presunie z priestorov kultúrneho domu.

V ďalších fázach by na tento projekt mohol nadviazať Projekt „Dvor remesiel“, ktorý prezentuje myšlienku spojenia expozície so skutočnými prevádzkami, kde by záujemcovia mohli sledovať remeselníkov (kováči, rezbári, košíkári a i.) pri práci a súčasne si zakúpiť ich výrobky.

Analýzy trhu a potenciálneho dopytu

Poznávací turizmus predstavuje vo svetovom merítku progresívne odvetvie cestovného ruchu, ktoré sa v poslednom období začína rozvíjať už aj na Slovensku. Zatiaľ však ponuka atrakcií a najmä ich sprístupnenie návštevníkom nie je na dostatočnej úrovni. Obce, ktoré medzi prvými predstavujú komplexnejšiu a atraktívnu ponuku pre návštevníkov a vhodným spôsobom ju spropagujú, majú šancu úspešne naštartovať cestovný ruch v území.

Marketingová stratégia

Marketingová stratégia stavia na využití potenciálu poznávacieho turizmu zameraného na poznávanie tradícií regiónu v spojení s ďalšími formami cestovného ruchu – letná rekreácia, vodné športy, rybolov, cykloturistika, táborenie v prírode. Zámerom je celkové zvýšenie atraktívnosti obce pre návštevníkov rozšírením ponuky zaujímavostí - čím viac možností bude obec pre návštevníkov na svojom území poskytovať, tým väčší bude záujem návštevníkov, čo sa prejaví zvýšením ich počtu a predĺžením času, ktorí v obci strávia.

Hlavnými cieľovými skupinami v segmente poznávacieho turizmu sú rodiny s deťmi, reprezentujúce individuálne formy cestovného ruchu. Okrem toho sa stratégia zameriava aj na organizovaný cestovný ruch. Náučný charakter expozícií má potenciál využitia vo vzdelávacom procese – pre exkurzie žiakov, nielen z miestnej ZŠ, ale tiež z okolitých miest a obcí.

Organizačné zabezpečenie projektu

Organizačným garantom projektu bude obec, ktorá prostredníctvom svojich organizačných štruktúr (napr. kultúrny dom) bude zabezpečovať aj jeho prevádzku a financovanie. V prípade realizácie čiastkového projektu B.3.3. Dvor remesiel budú prevádzkovateľmi súkromní podnikatelia. Obec im v úvodných fázach môže poskytnúť nefinančnú podporu – napr. prenájom častí priestorov. Pozitívnym prínosom priestorovej integrácie týchto aktivít by bol zvýšený záujem návštevníkov.

Harmonogram realizácie projektu

Projekt, resp. projekty vytvorenia galérie a skanzenu sú v rámci PHSR zaradené ako výhľadové, t.j. predpokladá sa ich realizácia v poslednej tretine návrhového obdobia (približne 2012-2014). Realizácia projektu bude pozostávať z nasledujúcich etáp:

- nákup nehnuteľnosti (odkúpenie vhodného staršieho objektu, vrátane pozemku)
- statické posúdenie objektu, projektová dokumentácia pre rekonštrukciu
- stavebné rekonštrukčné práce, príp. vybudovanie nových objektov
- zhromaždenie výstavných exponátov a príprava expozícií

Finančná analýza projektu

Kalkulácia nákladov:

Investičné náklady:

- nákup nehnuteľnosti (odkúpenie vhodného staršieho objektu, vrátane pozemku) – 1 mil. Sk
- statické posúdenie objektu, projektová dokumentácia pre rekonštrukciu – 0,2 mil. Sk
- stavebné rekonštrukčné práce – 2,5 mil. Sk
- vybudovanie ďalších častí a príslušenstva – 1,5 mil. Sk
- nákup výstavných exponátov – 0,05 mil. Sk
- príprava interiérových expozícií – 0,2 mil. Sk
- príprava exteriérových expozícií – 0,15 mil. Sk

Investičné náklady spolu: 5,6 mil. Sk

Z toho:

- (predpokladaný) nenávratný príspevok na investičné náklady z fondov EÚ (vo výške 95%, bez nákupu nehnuteľnosti): 5,32 mil. Sk
- spolufinancovanie: 0,28 + 1 mil. Sk

Prevádzkové náklady:

- údržba objektu, náklady na energie a materiál: 0,01 mil. Sk / rok
- údržba a dopĺňanie expozícií: 0,005 mil. Sk / rok

Mzdové náklady:

- odmeny pre správcu: 0,07 mil. Sk / rok

Neinvestičné náklady spolu: 0,085 mil. Sk / rok

Kalkulácia výnosov:

- príjmy zo vstupného: 0,09 – 0,18 mil. Sk / rok

Výnosy spolu: 0,09 – 0,18 mil. Sk / rok, priemer: 0,14

Výpočet Čistej súčasnej hodnoty:

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

kde

P - peňažné príjmy z investície v jednotlivých rokoch životnosti $n = 0,14$ mil. Sk $\times n$ (pre priemer dolnej a hornej hranice výnosov)

n - jednotlivé roky životnosti = 10

i - je úroková miera (úrok v %/100) = 0,04

K – investičné náklady (bez nenávratného príspevku) = 0,28 mil. Sk + prevádzkové náklady

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

$$NPV = 1,4 \times 1/(1+0,04)^{10} - 0,28 - 0,85$$

$$NPV > 0$$

Z finančnej analýzy vyplýva, že v prípade získania nenávratného finančného príspevku na pokrytie investičných nákladov, ako aj na obstaranie nehnuteľnosti, je projekt rentabilný. Doba návratnosti investície za týchto podmienok je približne 10 rokov. Uvedený výpočet platí v prípade priemernej hodnoty z predpokladaného príjmu, pri príjmoch zo vstupného na dolnej hranici predpokladaného príjmu bude projekt stratový.

Predpokladané dopady projektu

Projekt nespôsobí žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie.

Rizikové faktory realizácie projektu

Ako hlavné rizikové faktory boli identifikované:

- nezískanie doplnkových zdrojov pre realizáciu projektu

- nezáujem miestnych remeselníkov a umelcov o participáciu na projekte
- zvyšovanie cien pozemkov a nehnuteľností
- nedostatočné prepojenie na ďalšie formy cestovného ruchu

Pre zníženie pravdepodobnosti výskytu rizík je potrebné ešte pred zahájením realizácie projektu zistiť ochotu spolupráce na projekte a dohodnúť podmienky vzájomnej podpory.

Záverečné zhrnutie

Projekt môže pokrývať prevádzkové náklady a generovať výnosy za optimálnych podmienok, zužitkovaním synergických efektov, t.j. pri súčasnom rozvoji ďalších foriem cestovného ruchu (agroturistiky, pririečnej rekreácie, poznávacieho turizmu). Projekt môže byť rentabilný len v prípade získania externých zdrojov pokrývajúcich investičné náklady.

Avšak aj v opačnom prípade (ak by aj obec realizovala celú investíciu z vlastných zdrojov), môže to znamenať nepriame ekonomické prínosy, ktoré však nie je možné vyčíslieť vo finančných kategóriách. Medzi takéto prínosy možno zaradiť podporenie záujmu o obec u potenciálnych návštevníkov a tým sprostredkovanie impulzu pre rozvoj cestovného ruchu, ako aj pre následný rozvoj podnikania v sektore služieb a obchodu. Vo vzťahu k obyvateľom prispeje k uvedomeniu si významu tradícií (folklóru, ľudového umenia), ich zachovaniu pre ďalšie generácie a podporí hrdosť obyvateľov na svoju obec.

Určitú kompenzáciu nákladov obce môže priniesť spolupráca s remeselníkmi a živnostníkmi podnikajúcimi v tejto oblasti, ktorí by zabezpečili časť expozícií, pričom ich náklady by boli kompenzované možnosťou komerčne ponúkať svoje produkty v rámci areálu / expozícií. Ďalšou možnosťou kofinancovania je získanie doplnkových sponzorských zdrojov.

8.3 Štúdia uskutočniteľnosti projektu „Rozvoj pririečnej turistiky“

Opis projektu

Projekt integruje viacero čiastkových projektov spadajúcich pod ciele C.2 Rozvoj pririečnej turistiky a C.3 Rozšírenie príležitostí pre individuálnu rekreáciu. Ide o tieto projekty:

- C.3.1 Vymedzenie nástupných bodov pre rekreačné aktivity
- C.2.1 Preskúmanie možnosti vybudovania rekreačného prístaviska
- C.2.2 Požičovne športových potrieb (nie je zahrnutý vo finančnej analýze)

Projekt sa zaoberá vytvorením podmienok pre rozvoj cestovného ruchu, ktoré by priniesli prvotné impulzy pre rozvoj tohto odvetvia na území obce. Predpokladá sa, že následne sa budú z iniciatívy súkromných prevádzkovateľov dopĺňať nové aktivity – rôzne komerčné služby, požičovne športových potrieb a rozširovanie ubytovacích kapacít.

V zmysle návrhu územného plánu sa v kontaktných polohách s vodnou nádržou vytvoria nástupné body pre individuálnu rekreáciu (C.3.1) v podobe rekreačného areálu s kempingom, resp. táboriskom, chatkami a ďalšími zariadeniami, záchytnými parkoviskami.

Odporúča sa vytvorenie 2 nástupných bodov vymedzujúcich priestor pre rekreačné aktivity v nasledujúcich polohách:

- pri mŕtvom ramene, na ploche označenej ÚPN číslom 19
- v blízkosti majera Štrkovec

V zmysle návrhu územného plánu sa ďalej počíta s vybudovaním prístaviska (C.2.1) na brehu vodnej nádrže v polohe nástupného bodu rekreácie. Uvažovaná kapacita prístaviska je cca 50 lodí. Okrem prístavu bude súčasťou areálu lodenica a ďalšie súvisiace zariadenia. Prístavisko bude slúžiť pre bezmotorové plavidlá (menšie jachty), okolité plochy pobrežia budú upravené pre vodné športy - windsurfing.

Po vybudovaní základnej infraštruktúry pre rekreáciu sa predpokladá doplnenie ďalších služieb - napr. požičovne športových potrieb (požičiavanie gumových člnov, vodných bicyklov a poskytovanie jednoduchých servisných služieb).

Analýzy trhu a potenciálneho dopytu

Poznávací turizmus predstavuje vo svetovom merítku progresívne odvetvie cestovného ruchu, ktoré sa v poslednom období začína rozvíjať už aj na Slovensku. Zatiaľ však ponuka atrakcií a najmä ich sprístupnenie návštevníkom nie je na dostatočnej úrovni. Obce, ktoré medzi prvými predstavujú komplexnejšiu a atraktívnu ponuku pre návštevníkov a vhodným spôsobom ju spropagujú, majú šancu úspešne naštartovať cestovný ruch v území.

Marketingová stratégia

Projekt sa v súlade s profiláciou obce ako centra cestovného ruchu regionálneho významu bude orientovať na obyvateľov regiónu, predovšetkým na mestské obyvateľstvo okolitých miest Sereď, Šaľa, Galanta, ako aj na širší región Západného Slovenska – mestá Nitra, Trnava a Bratislava. Ponuka rekreačných možností bude uspokojovať záujmy a nároky rôznych segmentov, diferencovaných podľa individuálnych záujmov a finančných možností –od nenáročných možností táborenia v prírodnom prostredí až po možnosti pre individuálne a kolektívne vodné športy, jachting a windsurfing a poskytovanie súvisiacich služieb (kotvenie a údržba lodí). Marketingová komunikácia vo vzťahu k potenciálnym účastníkom cestovného ruchu sa bude realizovať prostredníctvom viacerých komunikačných kanálov – tieto aktivity sa odporúča uskutočniť spoločne s ďalšími obcami a mestami mikroregiónu Vážska vodná cesta, ďalej v spolupráci s organizáciami, podnikateľmi a združeniami pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu (spoločná komunikačná stratégia). Obec v rámci svojej komplexnej propagácie môže využiť propagačné materiály, propagáciu prostredníctvom informačného systému (navigačné a informačné tabule), webstránky obce. Vlastné propagačné aktivity budú uskutočňovať súkromní prevádzkovatelia jednotlivých zariadení.

Organizačné zabezpečenie projektu

Projekt vychádza z predpokladu, že investorom bude súkromný sektor – podnikatelia aktívni v oblasti cestovného ruchu. Projekt je vhodné realizovať za spolupráce obce, ktorá

môže organizačne zabezpečiť úvodné fázy projektu (vymedzenie plôch a limitov pre rekreačné aktivity).

Harmonogram realizácie projektu

Obdobie realizácie projektu (projektov) vzhľadom na nedoriešené právne vzťahy a otázky ochrany prírody nie je v PHSR obce špecifikované. Technická realizácia investičnej časti projektu je možná v priebehu 2 rokov (prístavisko rekreačných lodí), realizácia ďalšej časti projektu (vymedzenie nástupných bodov, táboriská) počíta s kratším obdobím (1 rok).

Finančná analýza projektu

Kalkulácia nákladov:

A. Vymedzenie nástupných bodov – táborisko prírodné/organizované

Investičné náklady:

- projektová príprava, posudzovanie vplyvu na životné prostredie – 0,2 mil. Sk
- majetkové vysporiadanie pozemkov – 1 mil. Sk
- vybudovanie inžinierskych sietí (voda, elektr.) – 0,3 mil. Sk
- vybudovanie prístupovej komunikácie a parkovísk – 2 mil. Sk
- vybudovanie prevádzkového objektu (recepcie) – 1 mil. Sk
- vybudovanie hygienických zariadení – 0,5 mil. Sk
- informačný systém – 0,1 mil. Sk

Investičné náklady spolu: 5,1 mil. Sk

Prevádzkové náklady:

- náklady na energie a materiál: 0,02 mil. Sk / rok
- údržba areálu: 0,02 mil. Sk / rok

Mzdové náklady:

- odmeny pre správcu: 0,06 mil. Sk / rok

Neinvestičné náklady spolu: 0,1 mil. Sk / rok

Kalkulácia výnosov:

- príjmy od návštevníkov/nocľazné: 0,13 – 0,26 mil. Sk / rok

Výnosy spolu: 0,13 – 0,26 mil. Sk / rok, priemer: 0,2

B. Vybudovanie rekreačného prístaviska

Investičné náklady:

- preskúmanie možnosti realizácie, projektová príprava, posudzovanie vplyvu na životné prostredie – 0,6 mil. Sk
- terénne úpravy, úpravy pobrežia – 0,3 mil. Sk
- vybudovanie prístavného móla – 2 mil. Sk
- vybudovanie prevádzkového zariadenia – 1,5 mil. Sk
- vybudovanie objektu lodenice – 2,6 mil. Sk
- vybudovanie prístupovej komunikácie (kalkulované v časti A)

Investičné náklady spolu: 7,0 mil. Sk

Prevádzkové náklady:

- náklady na energie, materiál a údržbu: 0,1 mil. Sk / rok
- nájomné (štátu): 0,5 mil. Sk / rok

Mzdové náklady:

- odmeny pre správcu/personál: 0,15 mil. Sk / rok

Neinvestičné náklady spolu: 0,75 mil. Sk / rok

Kalkulácia výnosov:

- príjmy z poplatkov (kotvenie lodí a servis): 1,6 mil. Sk / rok (0,04 x 40)

Výnosy spolu: 1,6 mil. Sk

Investičné náklady A+B spolu: 12,1 mil. Sk

Z toho:

- (predpokladaný) nenávratný príspevok na investičné náklady z fondov EÚ (vo výške 35%): 4,2 mil. Sk
- spolufinancovanie: 7,9 mil. Sk

Neinvestičné náklady A+B spolu: 0,85 mil. Sk

Výnosy A+B spolu: 1,8 mil. Sk

Výpočet Čistej súčasnej hodnoty:

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

kde

P - peňažné príjmy z investície v jednotlivých rokoch životnosti $n = 1,8 \text{ mil. Sk} \times n$

n - jednotlivé roky životnosti = 15

i - je úroková miera (úrok v %/100) = 0,04

K – investičné náklady (bez nenávratného príspevku) = 7,9 mil. Sk + prevádzkové náklady

$$NPV = \sum P_n \times 1/(1+i)^n - K$$

$$NPV = 27 \times 1/(1+0,04)^{15} - 7,9 - 12,75$$

$$NPV > 0$$

Z finančnej analýzy vyplýva, že v prípade získania nenávratného finančného príspevku (pre súkromný subjekt vo výške 35% oprávnených nákladov) je projekt rentabilný. Doba návratnosti investície za týchto podmienok je 15 rokov. V prípade vlastného financovania nákladov v plnej výške je doba návratnosti dlhšia o ekvivalentný časový úsek.

Predpokladané dopady projektu

Z hľadiska dopadu na životné prostredie vyplýva zo Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie povinnosť pre daný projekt ešte pred jeho realizáciou uskutočniť posúdenie jeho vplyvu na životné prostredie (platí pre prístaviská rekreačných plavidiel). Obmedzenia rekreačného využitia územia ďalej vyplývajú z požiadaviek ochrany navrhovaného vtáčieho územia, ktoré zasahuje značnú časť plochy vodnej nádrže. Z tohto dôvodu je nutné minimalizovať zásahy do prírodného prostredia a obmedziť rušivé aktivity na vodnej ploche – vylúčenie motorových plavidiel, obzvlášť vodných skútrov, limitovanie kapacity prístaviska a vymedzenie zakázaných zón so zamedzeným prístupom (hniezdiská vodného vtáctva).

Z hľadiska sociálnych a ekonomických dopadov sa predpokladá pozitívny vplyv projektu. Vybudovaním základnej infraštruktúry pre cestovný ruch sa priamo v prvej fáze vytvorí 5-10 pracovných miest, rôzne nadväzujúce aktivity, ktoré v oblasti cestovného ruchu v optimálnom prípade vzniknú, však môžu priniesť ďalších 50-100 pracovných miest (v dlhšom časovom horizonte). Väčšinou však pôjde o sezónne pracovné miesta počas letného obdobia. Rozvoj aktivít pririečnej rekreácie môže podporiť aj ďalšie formy cestovného ruchu, najmä poznávací turizmus (zameraný na poznávanie kultúrneho a historického dedičstva regiónu a obce). Budovanie imidžu obce ako príjemného miesta pre letnú rekreáciu môže tiež podporiť záujem investorov a nových obyvateľov o usídlenie v obci.

Rizikové faktory realizácie projektu

Najvýznamnejšie riziká predstavujú externé faktory, ktoré z pozície obce nie je možné ovplyvniť:

- nevyjasnené právne vzťahy objektu a zariadení vodného diela (stavba nebola skolaudovaná)
- požiadavky ochrany prírody vyplývajúce z navrhovaného vtáčieho územia na vodnej ploche

Tieto skutočnosti môžu podstatnou mierou ovplyvniť realizáciu projektu, jeho rozsah alebo úplne znemožniť jeho realizáciu. Okrem toho je potrebné počítať s ďalšími rizikovými faktormi:

- nízka aktivita podnikateľského sektora a nezáujem podnikateľov o prevádzkovanie zariadení cestovného ruchu
- vznik konkurujúcich zariadení v iných lokalitách v okolí alebo posilnenie pozície existujúcich centier rekreácie (napr. RS Kaskády)
- podcenenie faktoru celkovej atraktívnosti prostredia (ak aj vznikne ponuka príležitostí v cestovnom ruchu, ale okolie ostane neupravené, atraktívnosť z hľadiska návštevníkov sa znižuje)
- problém udržania vyhovujúcej kvality vody a ďalších zložiek životného prostredia

Záverečné zhrnutie

Ekonomická návratnosť projektu bola preukázaná pri uvažovanom získaní nenávratného príspevku na vybudovanie časti infraštruktúry a prevádzkových zariadení vo výške 35% z celkových nákladov. Čiastkové projekty môžu byť rentabilné v prípade optimálnych podmienok aj bez dodatočných zdrojov, avšak ich návratnosť je reálna len v dlhodobom časovom horizonte (25 a viac rokov).